

nepriklausoma lietuva

SENIAUSIAS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS KANADOJE

LE PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

NR 14 (1193) *** XXIX-METAI *** 1970 - AVRIL - APRIL - BALANDŽIO mėn. 8 d. *** LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA *** Postage paid at Lachine, P.Q.

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

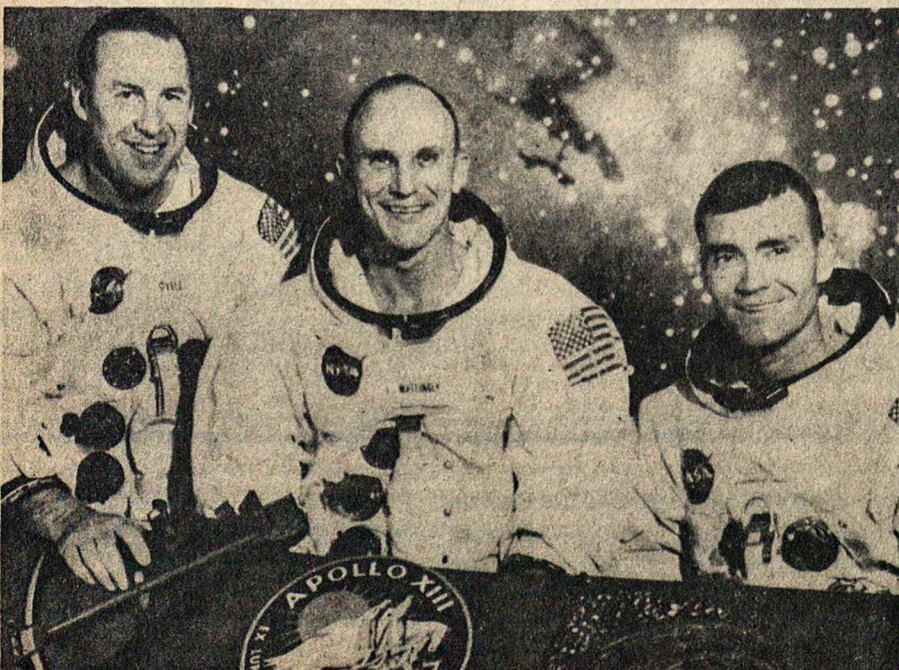

ŽIEMA BE GALO

Sunku patikėti, kad ir gamta užsiiminėja balandžio pokštais. Kai jau visi, išskankinti šios žiemos, atsiduso pamatę skleidžiantis atokaitoje pirmuosius žolelių diegus ir tarėsi matą pavasario nosį, kyšančią čia pat, už kampo, įkyri sniego ir lijdros audra suvertė krūvas naujo sniego ir privertė kiekvieną apsiprasti su nemalonia mintim, jog žiema dar nemirė. Toji audra pripustė sniego ne tiktai Kanadoje, bet ir plačiuose JAV-ių plotuose, kur paprastai šiuo metu jau ir medžiai žaliuodavo. Taip, sakykim, Čikagoje net judriausias pasaulyje O'Hara aerodromas buvo paraližuotas kurį laiką ir ant visų greitkelių tūkstančiai mašinų ropojo vėžlio greičiu.

APOLLO XIII RUOŠIASI Į MĖNULĮ

Š. m. balandžio mėn. 11 dieną iš Cap Kennedy pakils trečioji pora amerikiečių astronautų-kelionė į mėnulį: Karo laivyno kapitonas James A. Lovell, Jr. 42 metų amžiaus, leitenantas komandierius Thomas "Ken" Mattingly II, 34 metų amžiaus ir civilis Fred W. Haise, Jr. 36 metų amžiaus. Ant mėnulio išlėps Lovell ir Haise, o Mattingly skris su pagrindiniu erdvėlaiviu aplink mėnulį, laukdamas grįžtant savo bendrakeleivių.

Iš kairės: Navy Capt. J. A. Lovell, Lt. Comm. T. Mattingly, ir F. W. Haise.

ŠIAURĖS AIRIJOJE IR VĖL NERAMU

Belfasto mieste įvyko kruvinis susirėmimas tarp protestantų ir katalikų. Kai britų kariuomenės daliniai bandė maištaujančius išsklaidyti ir kariai buvo apmėtyti akmenimis, pagaliais ir degančiomis benzino bombomis. Nors šių neramumų metu dar nebuvo nei vienas užmuštas, tačiau sužeistų priskaitoma keliasdešimt. Neramumų priežastis ta pati kaip ir anksčiau-katalikai protestuoja prieš nuo seno jiems taikomas įvairias sankcijas ir nelygų traktavimą įvairiose gyvenimo srityse. Bendrai imant, Šiaurės Airijoje, kuri yra integrali Didžiosios Britanijos dalis, katalikai sudarė pačią vargingiausią gyventojų dalį. Jie gyvena savotiškuose ghetuose ir pagal įvairius gerokai suktus Mnuostatus, neturi jokių galimybių prasimušti nei į didžiųjų žemvaldžių nei vadovaujančių organų eiles. Pastarosiose sėdi labai konservatyvūs bei fanatiški Britanijos ir protestantizmo šalininkai.

NEKOKS BANKETAS DRAUGO LENINO GARBEI

Toronte organizuotas iškilmingas banketas pagerbti Lenino šimtąsias gimtines, kuriame dalyvavo Sovietų ambasadorius ir kiti aukšti komunistiniai pareigūnai, baigėsi triukšmu ir

visuotinėje tinkle. Apie 600 antikomunistų (jų tarpe ir lietuviai) demonstravo ties North Toronto Memorial Garden patalpomis, o keliasdešimt buvo salėj. Kai salėj buvo pasiūlytas tostas už Leniną, šie antikomunistai neatsistojo ir to tosto negėrė. Prasidėjo stumdymasis ir muštynės. Jų metu buvo sužeistas bent vienas asmuo. Canadian Press žinių agentūra, skelbdama šią žinią, mini, kad toji demonstracija buvusi suorganizuota Edmund Burke Society, jų žodžiais, ultra konservatyvios organizacijos. Įdomu, kad įvairios radijo stotys čia Montrealyje, komentuosios tą įvykį, turėjo gerokai skirtingą pažiūrą į jį. Kairesnieji komentatoriai, o jų dauguma, įvykį piešė gerokai tamsiom spalvomis. Keista, kad tik antikomunistinė demonstracija jiems atrodo nekultūringa, jei panašią būtų suorganizavę kokie nors Maoistai ar kitokie raudonieji, aišku, viskas būtų buvę tvarkoje. Tai tik dar vienas įrodymas, kad pakėlus tinkamą triukšmą ir tinkama proga ir mus išgirsta visa Kanada. Nors tai ir nėra pati kultūringiausia priemonė, bet ji efektinga. Prieš barbarą galima kovoti tik paties barbaro ginklais.

RINKIMINĖ AGITACIJA KARŠTEJA

Quebeco provincijos rinkimuose, kurie įvyks š. mėn. 29 dieną, dalyvaus net penkios politinės partijos. Žinoma, mažosios partijos kandidatų neišstatays visose rinkiminėse apylinkėse, bet, nežiūrint to, niekad dar tiek daug žmonių nėra kandidatavę į parlamentą šioje provincijoje. Vėrt trumpai pakalbėti apie kiekvieną jų ir jų skelbiamas programas. Valdantieji partija - Union Nationale-

ir jų vadas Jean-Jacques Bertrand žada provincijai medicininį draudimą nuo šių metų liepos mėn. 1 dienos ir tęsti savo ligi šiol atstovautą liniją. Toji linija kai kuriose taškuose nėra labai aiški (pavyzdžiui, švietimo ministro Cardinal ir jo pasekėjų bei kultūros ministro Tremblay laikysena), nes atrodo, kad ši partija bando įtikti abiem frontams: ir tiems, kurie garsiai šaukia apie atsiskyrimą, ir tiems, kurie skelbia, kad toks atsiskyrimas būtų savivžudybė.

Liberalų partija ir jos jaunas, neseniai išrinktas, vadovas Robert Bourassa savo rinkiminę agitaciją kreipia į du, jų nuomone, svarbiausius dalykus: eko-

nominių provincijos skurdą ir išlikimą Kanados federalinėje sistemoje. Ta prasme ši partija neabejotinai laikytina vienintele tikrai prokanadiška ir siūlančia konkrečių išiečių iš ekonominės tinkle (Bourassa yra ekonomistas). Pirmojojo savo rinkiminį kalbą Bourassa, pavyzdžiui, paskelbė planą, pagal kurį dar 1970-71 metų bėgyje būtų duota darbo bent 100 000 Quebeco provincijos darbininkų.

Parti Quebecois lyderis Rene Levesque yra vienas pačių idomiausių dalykų šioj separatistų partijoje. Idomiausia ta prasme, kad jis vienintėlis sugeba kalbėti apie savo partijos programą be isterikos ir įtūžimo prieš anglus ir visą pasaulį. Jis yra vienas iš nedaugelio šios partijos vadeivų, kurie nesvajoja apie marksizmą. Liūdniausia betgi, kad PQ užsiiminėja šiuo metu paprasčiausia demagogija, pūsdama ir nestiprias galvas visokias nesąmones ir paprastų paprasčiausią melą apie federalinę valdžią, subsidijas iš Ottawos, mokesčius ir t. t. ir t. t. Ši partija tikrai atrodo dažniau liga (savotiška masine neuroze) negu politinis sąjūdis.

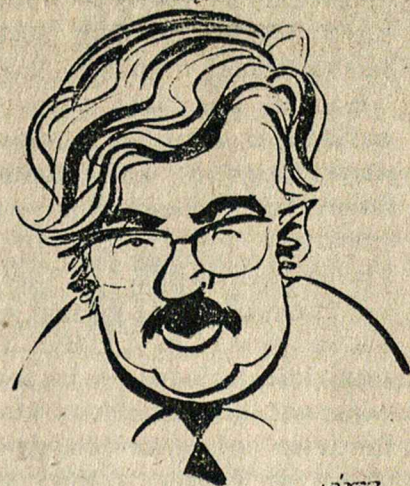

Kaimietiškos išminties (kuri dažniausia nuveda bankrotan) išpuoliais bei konservatyviu naftalinu atsiduoda ketvirtoji partija, Ralliement creditiste du Quebec (vadas Camil Samson), kuri protestuoja prieš viską ir kovoja už viską. Tai tikra to žodžio prasme šeštadienio berno "free for all", kai jie pareiškia savo neapykantą bet

Į VISUS RADIO FREE EUROPE RĖMĖJUS!

Radio Free Europe jau nuo pat savo įsisteigimo dienos visai sąmoningai diskriminuoja Lietuvą, Latviją ir Estiją ir tu sovietų aneksuotų kraštų gyventojus, neįtraukiant pabaltiečių kalbomis transliacijų į minėtus tris kraštus. Daugkartinė pabaltiečių veiksmų ir atskirų asmenų intervencija, memorandumai ir prašymai, iki šiai dienai dar vis ignoruojami RFE vadovybės. Atsakymuose pabaltiečiams, vis akcentuojama, kad trimis jų kalbomis transliacijos vykdomos per Voice of America stotis. Taip, tai tiesa. Bet, taip pat tiesa, kad VoA būdamas valdinis siųstuvas, yra kur kas daugiau

kam ir viskam. Tiesą sakant, nekovoja ši partija už konkretų atsiskyrimą nuo Kanados, bet už tai "švelnią" žodelių Ottawai tikrai negaili. Ypatingai meglomaniškai skamba šios partijos siūlomos ekonominės reformos, nes jos primena bandymus melžti traktorių.

Naujosios demokratų partijos šefas Roland Morin skėryčioja si lygtikras grynakraujis marksistas (ypač kalbėdamas apie užsienio politiką ir ideologiją) apeliuodamas ypatingai į jaunimo širdis ir protus. Reikia rimtai suabejoti tačiau, kad Nouveau parti demokratique du Quebec (NPDO) galėtų atimti balsų iš Parti Quebecois, kurią stipriausia, de ja, remia akademinišios provincijos prancūziškasis jaunimas.

Bendrai imant, politiniai veterana ir stebėtojai galvoja, kad šių rinkimų idomiausias dalykas bus stebėti kiek nuošimčių gaus separatistinė Parti Quebecois, nes nuo to didele dalim priklausys ir tolimesnė šios provincijos-o gal ir visos Kanados-ateitis.

KANADOS MAŽUMŲ SPAUDOS FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Canada Ethnic Press Federation š. mėn. 10-12 dienomis šaukia Toronte suvažiavimą. Suvažiavimo metu bus apsvarstyti mažumų spaudos reikalai Kanadoje. Ontario provincijos vyriausybė ruošia delegatams pokilį. Priėmimo, kuris įvyks balandžio mėn. 11 dieną dalyvaus ir Robert Stanbury, pilietybės ministeris. NL šiame suvažiavime atstovauti paprašyti mūsų nuolatiniai bendradarbiai Leonas Adomavičius ir Algimantas Banelis.

varžomas oficialiosios Washingtono administracijos vedamos politikos ir tos transliacijos turi tam tikrus varžtus ir direktyvas. Tuo ir galima aiškinti, kad pabaltiečių transliacijos tapo labai jau negyvos, bespalvės ir vis mažiau klausytojų randančios anapus.

Tuo tarpu, RFE, būdamas privačia institucija ir privačiai finansuojama, yra kur kas laisvesnė ir įvairesnė savo perdavimo laidoje ir turinio atžvilgiu tos transliacijos yra kur kas įdomesnės ir spalvingesnės. Kiek mums žinoma, ir patys klausytojai anapus geležinės uždangos daugiau vertina RFE perdavimus, negu VoA teikiamas informacijas.

Bet tolimesnis diskriminavimas trijų Pabaltijo tautų, mūsų esamų įsitikinimu, aiškiai rodo, kad RFE pilnai neatlieka savo uždavinių, nes pabaltiečių interesu nepaisymas vaizdžiai rodo, kad RFE užkulisiai, nuo kurių priklauso visa to radijo veikla, nustoja pasitikėjimo visu RFE rėmėjų ir aukotojų tarpe, ar tai būtų rpivatūs asmenys ar visuomeniniai fondai. Be to, nuolatiniai RFE priminimai ir reklamą kalba, apie reikimą remti tas radijo transliacijas, kurios skiriamos Rytinės Europos pavergtų tautų žmonėms. Ar Pabaltijo valstybės nėra pavergtos? Atseit, RFE reklamoje skelbiama tik dalinė tiesa.

Nuolatinis RFE pasiteisinimas, kad pabaltiečių kalbomis transliuoja VoA siųstuvas, lygiai galioja ir toms visoms kalboms, kuriomis vyksta ir RFE perdavimai, teikiamos nuolatinės ir reguliarios transliacijos. Taigi, šis argumentas pabaltiečių gali būti iš karto atmamas.

Tuo būdu, amerikiečiai lietuviai, latviai ir estai ir jų vadovaujančios organizacijos, kviečia visus esamus ir būsimus RFE rėmėjus susilaikyti nuo tolimesnės paramos teikimo tai organizacijai, iki tol, kol RFE siųstuvais negalės naudotis ir visų kitų rytinės Europos pavergtų tautų atstovai, lygiomis teisėmis su dabar pripažintomis ir veikiančiomis kalbų laidomis.

Daugiametė tylą ir ignoravimą, pagaliau turi būti pralaužtas, tuo labiau, kai gerokai apmažintos pabaltiečių transliacijos per VoA stotis, jau pilnai nebeatlieka savo uždavinių. Lietuva, Latvija ir Estija turi turėti neginčijamą teisę į savasias transliacijas per RFE siųstuvus, ar tas darbas būtų vykdomas iš Vokietijos ar dabar jau ir iš Turkijos. Laisvę branginančių žmonių neatšaukiama pareiga ta Pabaltijo tautų teisę ir įgyvendinti. Nes, kaip laisvė yra nedaloma, taip ir tiesa, jos skleidimas negali būti dalomas. RFE turi būti ne dalies, bet visų pavergtųjų tautų balsu. Joks favorizavimas ar iškelimas Nukelta į 7 psl.

ne priklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

"Second class mail registration number 1952"

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyr. redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Administratorius ir techniškinis redaktorius Pranas Paukštaitis.
TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal 690, -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$7.50 Canada \$7.50
JAV ir Pietų Amerika... \$8.00 USA & South America... \$8.00
Visur kitur \$8.50 Other Countries \$8.50
Atskiras numeris \$0.25 Single copy \$0.25

Adresų pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

S U S T E P U K A I R I U

ATSIŠVEIKINANT

Stepas Kairys

Kai miršta žmogus sulaukęs gilios senatvės - skaudu, bet tarsi pats sau, kad tokie, deja, yra Tvėrėjo ir gamtos dėsniai, ir juos ne mums pa-keisti. Tačiau, kai miršta jaunas arba pačiam tvirtume žmogus - kažkaip sunku ir be galo skaudu sutikti, kad ir tokie dėsniai egzistuoja. Kažkaip norėtusi, kad kiekvienas šios žemės gyventojas išeitų atlikęs ir išgyvenęs viską, ir tik tada, po šios žemiškos kelionės, rastų užuovėją Anapus.

Todėl Stepo Kairio mirtis sukrėtė ne tik tai pačius artimiausius gimines, senus draugus bei bičiulius, bet ir kiekvieną lietuvių visam laisvam pasaulyje, nes visi jį pažino, buvo girdėję arba skaitę apie jo atliktus darbus, apie jo plačią veiklą ypač su lietuviškuoju jaunimu.

Iš tiesų, Stepas Kairys, nors ir sėkmingai tęsė akademiko-mokslininko karjerą, niekad nebuvo užsidaręs siauram savo specialybės klate, bet nuolat ir visados buvo ten, kur reikėjo darbininkų lietuviškos kultūros arba visuomeninės veikloje. Lietuviškoji skautija buvo jo labiausiai numylėta veiklos sritis. Lietuviškasis jaunimas niekad neturėjo jo maldauti tautos - jis visad buvo jų tarpe. Ten, kur skambėjo lietuviška daina, muzika, ten galėjai rasti ir Stepą. Toks jis mums, inasbrukiečiams, liks

Ir todėl šioje vietoje visų buvusių LITHUANIA sambūrio narių vardu, visų inasbrukiečių, kurie tapo lyg ir savita šeima, sujungta gilesniais ryšiais nei pati tremties neda- lia, reiškiau užuojautą mūsų kolegos Stepo Kairio žmonai Irenai, dukrai Aldonai, sūnui Algiui, jo seseriai ir visiems giminėms bei artimiesiems išeivijoje ir Lietuvoje.

Jis tikrai liks mūsų tarpe. Henrikas Nagys

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiuose laiškuose išreiškiamos mintys nebūtinai atstovauja redakcijos pozicijas ar nuomonę. Laiškai gali būti trumpi- nami. Anoniminiai pasisakymai nebus spausdinami. Red.

NESUSIGAUDYMAS AR SĄMONINGAS "VANDENS DRUMSTIMAS"?

Bendruomenė yra lietuviškas žodis ir kiekvienam lietuviui suprantamas. Kiek dvidešimties metų laikotarpyje buvo apie lietuvių bendruomenę prirašyta, tai sykiu paėmus

tikrai susidarytų hektarai popierio ir tvenkiniai rašalo. Iki įgrisisimo kartota, kad "nežiūrint nei politinių, nei religinių įsitikinimų visi lietuviai priklauso lietuvių bendruomenei". "Ar tu nori ar nenori, jei esi lietuvis, tai esi ir lietuvių bendruomenės narys" ir pan.

Suprantant žodį BENDRUOMENĖ ir dar tiek apie ją rašant, atrodo nebegalėjo likt vietos jokiems nesusipratimams. O kaip yra?

Kadaise, tačiau, berods "Dirvoje", skaičiau iš Detroito raginimą jungtis į lietuvių bendruomenę ir ten buvo parašyta: "Sulaukęs 18 metų jau turi teisę įstoti į lietuvių bendruomenę". Na, tik pagalvokim apie tokį atsišaukimą: atseit, lietuvių šeimoje gimęs kūdikis dar nelietuvis, tik, kai sulauks 18 metų ir įstos į lietuvių bendruomenę, tada jau pasidarys lietuviu. Nenuostabu, kad atsiranda sapnus rašančiųjų, tik stebėjau tuomet, kodėl bendruomenės viršūnės ir pati redakcija iš naujo nepaaiškina bendruomenės esmės. Dabar pamačiau, kad buvo bereikalingas mano stebėjimasis, nes matau, kad ir bendruomenės viršūnės apie bendruomenę nedaugiau orientuojasi kaip anas detroitieškis. O gal tyčia "nesiorientuoja"?

Kanados lietuvių bendruomenė daug prikalba, bet karką ir vykdo. Vienas iš jos vykdomųjų darbų, tai Lietuvių Fondas. Už tai jau priklauso pagyrimas. Numatyta sudėti \$100, 000 ir šios sumos procentus naudoti vietos lietuviybės reikalingam, o patį kapitalą atiduoti atsikūrusiai nepriklausomai Lietuvai. Sudaryta fondo valdyba ir net taryba iš labai uolių bendruomenės idėjos puoselėtojų. Pažymėtinas inžinierius Lelis - tikras bendruomenės fanatikas. Atrodė, kad ši sumelė sudėt bus menkniekis ir teks galvoti tik apie sumos padidinimą. Bet vos įpusėjus numatyti sumai jau klumpama. Ir klišiūs ne iš kokios nors kompartijos, ar kito kokio lietuviybės kenkėjo, bet iš lietuvių bendruomenės aukštybėje stovinčio asmens - A. Rinkūno. Dangstis, kad dabartinė fondo valdyba nesanti bendruomenės rėmuose. Jei taip, tai kas yra Pacevičius, Lelis, Balsas, Jakubickas, Januška ir kiti Lietuvių Fondo valdybos bei tarybos nariai: žydai, vokiečiai, italai, japonai...? Pagaliau A. Rinkūnas ir patys "Tėviškės Žiburiai" turėtų iš naujo išaiškinti, kaip jie supranta bendruomenę. Čia ir kyla milžinų klausimas: Nesusigaudymas ar sąmoningas "vandens drumstimas"?

Gera, kad šis reikalas keliamas viešumon. Nuodugniau pasidairius rastumėm, kad bendruomenės skraiste prisidengus lietuviybei jau padaryta nebeapataisomos žalos. Dar blogiau, kad ta žala maskuojama taip, jog pragaištingam darbui nebūt galimybės užkirsti kelią.

Pora žodelių ir apie laikraščius. Neseniai telefonu kolega man pranešė, kad Lietuvių Fondo išdininkas inž. P. Lelis jau visai pamišo. Kokiu būdu? - klausiu. Nagi, sako, paskaitytį ką jis prirašė apie Lietuvių Fondą. Pats būdamas Fondo išdininku Fondą žemina visokiais nesklandumais. Aš dar kartą "Nepriklausomos Lietuvos" 9 Nr. perskaitau P. L. straipsnį, "Ko trūksta Kanados Lietuvių Fondui" ir vėl randu, kad P. L. fondo nežemina, bet tik aiškina, kas fondui kenkia. Pagaliau išsiaiškinom, kad aš skaičiau "N. L.", o mano kolega to paties autoriaus rašinį "Kanados fondas gerame kelyje" "Tėviškės Žiburiuose" iš kurio yra išmesta žinios apie pašalinį lietuvių fondo kenkėją A. Rinkūną. Tuomet tikrai susidaro vaizdas, kad P. L. nori fondui pakenkti. Įsiskaičius tuo reikalu rašinį abiejuose laikraščiuose randame tą pačių minčių, bet jau visai kita redakcija ir kita rašinio

Š.m. vasario mėnesi New York'e Estų namuose įvyko Pabaltiečių liaudies dainų vakaras. Jį surengė estų moterų Federacijos klubas su jo pirm. Juta Kurman priešaky. Trijų tautų šešios menininkės atliko programą. Iš lietuvių programos dalyva-vo sol. S. Nasvytytė - Valiukienė ir pianistė Ald. Kepalaitė. Lietuvių liaudies dainų paaiškinimus atliko Nast. Umbrazaite. Nuotraukoje iš kairės: sol. S. Valiukienė, latvė sol. Xenia Brante, latvė pianistė Mirdza Naruna; užpakaly - rengeja estė J. Kurmar, estė sol. Ellen Parve, pianistė A. Kepalaitė ir pranešėja Nastute Umbrazaite.

Kanados Lietuvių Lithuanian Canadian Fondas Foundation

NAUJI NARIAI IR ĮNAŠAI

372. Navickienė Natalija \$ 100
373. Navicko Vaclovo atm. \$ 100
374. Stasevičius Albinas \$ 100
375. Sudickienė D. \$ 100
376. Varkavičius Julius \$ 100
Papildė įnašus:
7. Dr. A. Kaveckas iki \$ 750
77. Kr. Koop. Talka iki \$ 400
87. Kr. Koop. Litas iki \$ 560
Pulk. P. Genio atminimui au-kojo po \$ 10: P. Augaitis, B. Matulevičius, B. Sergantis, B. Stalioraitis, E. Šlekys.
Pirmieji trys nariai iš Hamiltone, Judickienė ir dr. Kaveckas gyv. Londone, o Varka-

KLB ŠVIETIMO KOMISIJOS PRANEŠIMAS

Į KLB ŠVIETIMO KOMISIJĄ jau suplaukę pernai lituan. mokyklų mokinių vykdytų rašinių, iškarpu iš laikraščių ir lietuviškos veiklos dienoraščių konkursų rezultatai, t.y. pirmas tris vietas mokyklose laimėjusiųjų darbai. Tie darbai dabar KLB švietimo komisijos sudarytų komisijų tikrinami tikslu atrinkti geriausius visos Kanados mastu. Pirmieji trys jaunesniųjų grupėje ir pirmieji trys vyresn. grupėje bus premijuojami. Dailiojo skaitymo ir deklamavimo premijoms visos Kanados mastu atrinkti, mokyklose laimėjusieji pirmas tris vietas gegužės 10 d. susirenka į Torontą. Čia taip pat visuomenei bus iškilmingai pristatyti visi atvykusieji visų konkursų švietimo komisijos premijas laimėjusieji. Kartu čia atvykusiems bus įteiktos ir premijos.

Šiems konkursams be anksčiau skelbtų aukų dar gauta neseniai 50 dol. iš Montreallio liet. kred. unijos "Litas". Švietimo komisija

mintis, negu "N. L.". Čia ir tenka išspręst, ar P. L. kiekvieną minutę kitaip galvoja, ar "T. Ž." savaip jo rašinį perredagavo? Tokių prajovų lietuviškoj spaudoj randama ir daugiau.

J. Seibutis.
St. Catharines, Ont.

Gerb. Redaktoriau,
Laiškai redakcijai paprastai būna pikti. Pamainai - noriu tik pasidžiaugti sudažnėjusiu R. E. Maziliausko bendradarbiavimu "N. Lietuvoje". Dabar laikraštyje jau yra dar kelios skiltys, kurių nebeužtenka vien tik perimesti akimis, o reikia perskaityti ištiesai.

A. Banelis - Toronto

vičius J. Toronte. Visi jie sąmoningi lietuviai ir randa reikalingą savo įnašais paremti lietuvių kultūrinius darbus. Šiais metais visi lietuvių bankeliai padidino savo įnašus. Visiems aukotojams Fondas nuoširdžiai dėkoja. Inž. I. Mališka sutiko perimti Fondo įgaliotinio pareigas Montrealyje, kur taip sunkiai gaunami įnašai. Neskaitydami kelių organizacijų, tik 35 Montreallio lietuviai įstojo į Fondo narius su šimtinėmis. Apart "Lito" niekas ten daugiau šimtinės nėra davęs, nei padidinęs. Ten yra dar žinomų veikėjų, kunigų, profesionalų, kurie Fondui nieko neaukojo. Įgaliotiniui teks gerokai pasidarbauti, kad montrealiečius pajudinti. To-

ronto lietuviai jau sudėjo \$ 24, 000, tai Montrealiui reikėjo sudėti bent pusę, o sudėjo tik \$ 5,000. KL Fondo kvotos apylinkės yra nedidelės: 2-4 tūkst. Tik didmiesčių apylinkės turi didesnes kvotas: Toronto 35,000 Montrealis 20,000, Hamiltonas 10,000. Bet palyginus jas su Amerikos Liet. Fondo kvotomis - Čikaga 240,000, New York 120,000, Detroit ir Cleveland po 100,000, Los Angeles 90,000, -tai Kanados lietuviams tik dešimtadalis tenka sudėti. Turint geritus nora, galėtume KL Fondą užpildyti iki 100,000 per du metus. Reikia visiems pasistengti.

P. LELIS
Izd. ir vajeaus ved.

Prof. dr. A. RAMŪNO, - Ottawos Universiteto Lyginamosios Pedagogikos Centro direktoriaus ir Pedagoginių Mokslų Fakulteto vicedekano, nauji veikalai:

♦ DEVELOPMENT OF THE WHOLE MAN THROUGH PHYSICAL EDUCATION Išleido Ottawos universitetas, 435 psl. Įvada: parašė Avery Brundage, tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas. Prof. J. Maritain pareiškė apie šį darbą: "Tai galutinis klausimo nušvietimas".
♦ DIALOGUE ENTRE ROME ET MOSCOU ... Ekumeninis žvilgsnis į Rusijos ir Europos santykius: proleity, dabartį ir ateitį. Įvadą parašė kardinalas Kenig. Išleido Ottawos Universitetas.
♦ IŠ SUTEMŲ Į AUŠRĄ (prancūzų k.) Jame iškeltos naujos mintys apie žmogų, tautą ir žmonių kosminiam amžiui aūstant.
Veikalai gaunami A. V. parap. Kioskoje, 1465 De Seve St., Montreal 205, P. Q.

Mielą choristę Vidą K i z e r s k y t e jos tėveliui
a. a. PETRUI KIZERSKIUI mirus,
nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime
Aušros Vartų parapijos Choras.

A + A PETRUI KIZERSKIUI mirus,
jo žmoną, dukterį Vidą ir sūnų Albertą nuoširdžiai
užjaučiame
Jakonio, Čipkai ir
Čečkaukai.

Staiga mirus JONUI SIMONAVIČIUI,
giliai ir nuoširdžiai užjaučiame jo seserį Lietuvoje ir
visus kitus artimuosius
Ona ir Vincas Lukauskai
su šeima ir Br. Ivanauskas.

Mielam bičiuliui STEPUI KAIRIUI taip staiga ir netikėtai
mirus, liūdime kartu su jo žmona Irena, duka Aldona ir sūnum
Algiu, seserim ir visais artimaisiais
Birutė ir Henrikas N a g i a i.

Netikėtai iš mūsų tarpo atsiskyrus prof. STEPUI KAIRIUI,
nuosirdžiai užuojautą reiškiamo jo žmonai Irenai, sūnui Algiui,
dukrai Aldonai, seseriai Aldonai ir visiems artimiesiems.
NL redakcija ir administracija.

Gen. T. Daukantas 1927 metais.

Š.m. balandžio mėn. 10 dieną jau 10 metų kaip gen. Teodoras Daukantas Buenos Aires mieste, Argentinoje, kroatų susirinkime atstovaudamas lietuvių, savo kalboje pasakė: mes reikalaujame Lietuvai laisvės, - krito širdies smūgio ištiktas ir mirė. Palaidotas Sarandį kapinėse.

Gen. Teodoras Daukantas gimė 1884 m. lapkričio 8 d. Petrapiilyje. Pradžioje mokėsi gimnazijoje, vėliau jurų mokykloje ir jurų akademijoje. 1903 - 1917 buvo Baltijos karo laivyno tarnyboje. Rusijos bolševikų revoliucijos metu iš karo tarnybos pasitraukė. Grįžęs į Lietuvą 1922 m. įstojo į Lietuvos kariuomenę. Buvo tuoj paskirtas D. L. K. Vytauto karininkų kursų mokslo dalies vedėju, 1924 m. karo mokslo skyriaus viršininku. 1924. VI. 18 - 1925. IX. 26 krašto apsaugos ministru. Išėjo į atsargą ir 1927 m. vėl grįžo į aktyvią karo tarnybą. Paskirtas vyriausiojo kariuomenės štabo viršininku, o nuo 1927. VII. 8 - 1928. X. 24 krašto apsaugos ministru. Perdavęs kr. aps. ministerio pareigas išėjo atsargon generolo leitenanto laipsniu, vėliau laipsnis buvo pakeistas į brigados generolą. Jis buvo ne tik karys, bet mokslo, visuomenės, spaudos ir organizacijų aktyvus narys.

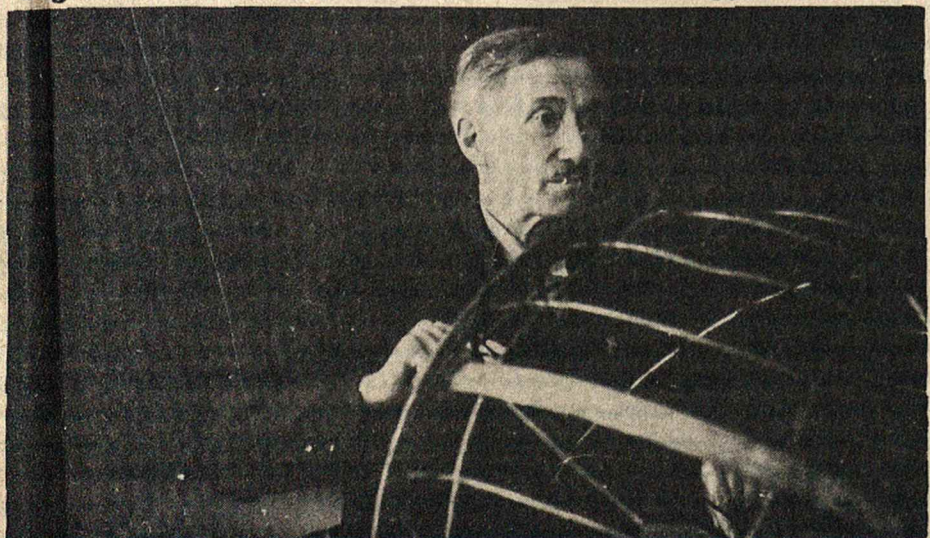
Teodoras Daukantas ėjo Lietuvių Vyčio draugijos pirmininko pareigas Helsinkyje. 1919 m. Britanijos generalinio konsulo sekretorius Batume. 1919 - 1922 m. anglų ir olandų prekybos firmose Kryne, Kaukaze, ir Turkijoje, laivo kapitonas Juodojoje jūroje. 1925 - 1930 m. Lietuvos universiteto docentas, dėstė geografią. 1925 - 1928 m. skautų šefo pavaduotojas ir d-jos skautams remti pirmininkas. 1926 m. Šaulių s-gos ir centro valdybos na-

rys ligi 1935 m. 1926 m. atsargos karininkų s-gos pirmininkas. 1928 - 1930 m. valstybės tarybos narys. 1930 - 1934 m. Lietuvos atstovas P. Amerikai. Nuo 1935 m. Vytauto Didžiojo Universiteto privatdocentas. 1936 - 1938 m. jūrininkystės inspektorius Klaipėdoje. Bolševikams okupavus Lietuvą suimtas ir kalintas Kauno S. D. kalėjime. 1941-1944 m. Vilniaus universiteto docentas, komiteto Vilnijai remti pirmininkas ir pagrindžio sąjūdžio "Vieninga kova" pakas. Redagavo pagrindžio laikraštėlį "Vieninga kova". Vilniaus krašto komunistinių partizanų buvo suimtas, užrištomis akimis nuvežtas į miškų bunkerį ir pareikalautas, kad jo vadovaujamas pagrindis būtų sujungtas su raudonųjų ir lenkų raudonųjų pagrindžiu ir veiktu iš vien prieš vokiečius, bet jam tas sąlygas griežtai atmetus, visgi, buvo, taip pat užrištomis akimis, parvežtas į namus. Nors ir komunistai, bet su tokiu asmeniu buvo priversti skaitytis. Bolševikams okupuojant Lietuvą pasitraukė į Vokietiją. Yra parašęs keletą mokslo kagy, buvęs kelių laikraščių redaktoriumi ir bendradarbiavęs daugelyje lietuviškų laikraščių, bet dėl vietos stokos, viskas išvardinti neįmanoma. Tremtyje, Vokietijoje ėjo įvairių organizacijų ir komitetų pirmininko ir kt. pareigas. Įsikūrus jūrų mokyklai Flensburge, auklėjo jaunuosius, būsimus jūrininkus ir dėstė astronomiją, ir kai kuriuose kursuose - meteorologiją. Čia dirbdamas parašė knygą - "Karo vedimo taktika", /šio rašinio autoriui teko viską parašyti mašinėle/, bet ligi šiol nėra išleista, matomai yra likusi jo pomirtiniame archyve.

Tuoj po karo Neumuenster lietuvių stovykloje, buvo 3 rusai civiliai /manoma NKVD/ jo ieškojo ir būtų, ką nors padarę. Bet greitu laiku buvo pastebėta ir jis išpėtas, neišduodant jo gyvenamosios vietos. Šio rašinio autoriui su gen. T. Daukantu teko bendradarbiauti, kaip Neumuenster lietuvių stovykloje, taip pat jūrų mokykloje Flensburge ir pajusti jo tikrą tėvišką meilę, jo energiją, nuoširdų žmoniškumą ir sielvartą netekus mylimos tėvynės.

Generole, išėkis svetimoje Argentinos žemėje, nes į Tavo išsvajotą tėvynę dar keliui uždari. Tikėkime, praeis dar metų, vergija žlugs, o tavo palaukus tauta pergabens į numylėtą Vilnių.

Juozas Kručas

Gen. T. Daukantas dėstytojas jūrininkų mokykloje Flensburge.

Eltos Informacijos

Gyventojų surašymas okupuotoje Lietuvoje (ir visoje Sovietų Sąjungoje) vyko š. m. sausio 15 d. Jam rengtasi jau nuo seniai. VISOJE Lietuvoje buvo sudaryta 5,500 surašymo apylinkių ir surašymo darbą vykdė apie 11,000 surašinėtojų. Vil-

niuje, kaip paskelbė režiminė Elta, tą surašymą vykdė daugiau kaip 1,000 žmonių.

Tai jau penktasis gyventojų surašymas Sovietų Sąjungoje. Paskutinis išvyko 1959 metais. Skaiciavimas pradėtas sausio 15 d. ir vyko aštuonias dienas.

Kaip pastebi Valstiečių Laikraštis, šiuo metu Lietuvoje gyventojų skaičius siekia 3.1 milijono.

Šis skaičius gautas "apskaiciavimo būdu, kai pagrindu imama ankstesnė apskaita". Toliau pastebima, kad toks pagrindas po kiek metų pasensta, todėl, esą, J. Tautoms pasiūlius, vėl organizuojamas gyventojų surašymas.

Laikraštis dar nurodo įdomų bruožą. surašymo tikslas - gauti tiksliai ir išsamias žinias apie gyventojų skaičių ir jų sudėtį. Tačiau... naujasis laikmetis verčias atsirasti "naujiems bruožams".

Pasirodo, to surašymo kelių valstybės-režimas siekia susekti, ir ypatingai "visuose respublikos miestuose", kiek gyventojų yra užimtų namų ūky ir ar jie norėtų bet kokiomis sąlygomis dirbti "liaudies ūky", atseit, pramonėje ir kitur.

Surašinėtojai, kalbėdamiesi su moterimis, jas klausinėjo, ar jos prižiūri vaikus iki 16 metų amžiaus ir ar norėtų juos atiduoti į vaikų darželius bei lopšelius?

Pasirodo, kad vaikų darželiuose trūksta vietų, vaikų lieka namuose, tad moterys skundžiasi negalinčios dirbti pramonėje ar kitose ūkio šakose. Kiek tokių moterų yra, ar jos kartais "neklaidina" valstybės, pasilikdamos namuose - išaiškins surašinėtojai.

Gyventojų migracija, judėjimas - kitas opus klausimas, ir sausio 15 d. vykęs surašymas turėtų šį tą išaiškinti. Pav., į kokius miestus daugiausia vyksta kitur, ypač kaimuose, gyvenę? Pagaliau, kokios to kėlimosi priežastys? (Žinoma, iš kitur Lietuvon atsikraustę rusai nenurodė tikrosios priežasties, būtent, ieškoti geresnio gyvenimo sąlygų, negu jų gyvenamose respublikose... -Red.).

Sausio 15-ji buvo būdinga ir reikalingu užrašyti atsakymų gausa. Kai kuriems gyventojams teko atsakyti net į 34 klausimus, ir tai nebuvo jauku šiaip prie apklausinėjimų pripratusiems.

Apskaiciuota, kad surašinėtojai visoje okup. Lietuvoje užrašė 45 milijonus klausimų. Kiekvienas surašinėtojas kaime surašė 500 žmonių, gi miestuose - 700 žmonių atsakymus.

Tiems atsakymams apdoroti veikė "Minsk" skaičiavimo mašina. Dabar beliks laukti skaičiavimo duomenų.

Lietuvoje 3,100,000

gyventojų

Vidutinis Lietuvos gyventojų amžius - 72 metai, dabar krašte gyvena 3 milijonai 100 tūkstančių gyventojų. - šitaip teigia, atsakydamas į Tiesos klausimus, Centrinės statistikos įstaigos okup. Lietuvoje pareigūnas P. Adlys. Jis pateikė žinias, ryšium su sausio 15 d. pradėtu ir sausio 22 d. baigtu gyventojų surašymu. Lietuvoj šis buvo antrasis gyventojų surašymas (pirmasis 1959).

Adlys pripažino, kad šiemetinis surašymas virto "savotiškais sociologiniais tyrinėjimais", kad gyventojai buvo verčiami atsakyti į sudėtingus klausimus. Pav. jie buvo klausiami, kurią kitą šalies (t. y. Sovietų Sąjungos) tautų kalbą jie moka, gi stambiausiųjų Lietuvos miestų gyventojai turėjo paaiškinti ir apie transportą, būtent, kiek jie sugaišta laiko kelionei į darbą ir pan.

NAMIE IR SVETUR

Statistika, sakoma, neme-luoja. Ir tai, žinoma, yra tiesa, Jeigu skaičiai, išreikšiantieji įvairius dydžius, matmenis ir duomenis, bus netikslūs, jie nėsudarys statistikos. O be statistikos šiandienai nebeįsiverčia jokia gyvenimo sritis, joks mokslas ar net menas. Pradedant draudimo bendrovėmis ir baigiant pedagoginiais institutais, pradedant medicina ir baigiant literatūros mokslu - visur talkon pasitelkiama statistika.

Jeigu Vakaruose statistikinius duomenis paprastai renka, rūšiuoja ir skelbia įvairios įstaigos ir institucijos, perdėm centralizuotose šalyse, kaip Sovietų Sąjungoje, ir statistikinis darbas atliekamas centralizuotai vadinamosios Centrinės statistikos valdybos Maskvoje ir tos valdybos padalinių atskirų sovietinių respublikų sostinėse. Tai turi būti iš tikrųjų didžiulė organizacija, kuri nuolatiniame leidžia daugybę įvairaus profilio ir visokiausiais požūriais sudarytų statistikos rinkinių.

Mūsųose kartais vyrauja nuomonė, kad sovietinė statistika nesanti patikima, kad sovietai statistiką skelbia grynai propagandiniams sumetimais ir į ją todėl žiūrima su nepasitikėjimu. Tokia pažiūra, malyt, nėra visiškai pagrįsta. Pirmiausia, tikslūs statistikos duomenys būtinai reikalingi patiems sovietams, o kad tie duomenys būtų naudingi ir praktiškai panaudojami, jie turi būti plačiai paskleisti. Todėl sovietai ir leidžia tiek daug visokių statistikos žiny-nų. Jie kasdieniniame darbe reikalingi dešimtims tūkstančių sovietų ekonomistų, planuotojų, administratorių, inžinierių, pagaliau ir mokslininkų bei tyrinėtojų.

Tiesa, ir propagandininkai dažnai pasinaudoja statistikos duomenimis. Nėra labai sudėtinga iš statistikos lentelių išsirinkti sau patinkamus dydžius, kitus pamiršti, juos vienopusiškai sugretinti ir "įrodyti" tai, kas galvon šovė įrodyti. Bet su statistika, tai nieko bendro nebeturį.

Bene svarbiausia ir, tur būt, įdomiausia statistika būna apie žmones, atseit, apie krašto gyventojus. Juk įvairiopais požūriais svarbu tiksliai žinoti ne tik gyventojų skaičių, bet ir jų pasiskirstymą pagal amžių, lytį, išsilavinimą, užsiėmimą ar tautybę. Beveik vienintelis būdas tiksliai visas šitas žinias surinkti yra visuotinis gyventojų surašymas, o tai yra brangus ir sudėtingas vyksmas. Lietuvoje jis apamai nedažnai tebuvo vykdytas, bet Sovietų Sąjunga gyventojų surašymą praveda kiekvieną dešimtmetį.

Paskutinis visuotinis gyventojų surašymas Sovietų Sąjungoje, vadinasi, ir Lietuvoje, buvo įvykdytas 1970 m. pradžioje. Tūkstančiai surašinėtojų su klausimų lapais aplankė kiekvieną krašto gyventoją, ir surinktieji duomenys dabar rūšiuojami, gretinami ir susumuojami. Ir šiais elektroninių skaičiavimo mašinų laikais toks darbas užtrunka ne vieną mėnesį. Pirmieji bendresni duomenys numatomi paskelbti tik apie balandžio mėnesį, o pilna šito visuotinio gyventojų surašymo statistika, tur būt, tebus paskelbta po dviejų, gal net trijų metų. O tų duomenų verta su-

smalsumu palaukti.

Kai buvo paskelbti priešpaskutinio sovietų gyventojų surašymo, įvykusio 1959 m. pabaigoje, duomenys, iš tikrųjų sužinojome daug žinotinių ir įdomių dalykų apie Lietuvą ir lietuvių. Sužinojome, kiek rusų po antrojo pasaulinio karo apsigyveno Lietuvos teritorijoje, sužinojome, kad dešimtytys tūkstančių lietuvių tebegyvena Sibire, kur jie neturi nė vienos lietuviškos mokyklos, sužinojome, koks kaimiečių skaičius po karo Lietuvoje persikėlė gyventi į miestus. Žodžiu, sužinojome daug svarbių sovietų statistikos įstaigų surinktų duomenų, apie kuriuos anksčiau tegalėdavom spėlioti...

Statistika iš tikrųjų neme-luoja, o belaukdami pastarojo Lietuvos gyventojų surašymo duomenų, žvilgtelėkime į Lietuvos gyventojų raidą, kurią "Mokslo ir gyvenimo" 1970 m. I nr. paskelbė inžinierius kartografas Petras Gaučas.

Dabartinėje Lietuvos respublikos teritorijoje, taigi su Klaipėda ir Vilniumi, bet ne su visomis lietuviškomis sritimis Vilniuje, lietuviai nuo priešistorinių laikų sudarė gyventojų daugumą, tačiau ir kunigaikščių laikais Lietuvoje jau gyveno kitataučiai. Seniausieji patikimi statistikiniai duomenys yra iš XIX a. vidurio, kada dabartinėje Lietuvos teritorijoje buvo apie 760 tūkst. lietuvių gyventojų, taigi Lietuvoje tada gyveno apie 1,250,000 lietuvių. Lietuviai daugiausia gyveno kaime, pvz., Klaipėdos mieste lietuvių 1861 m. tebuvo apie pusantro nuošimčio, o miestuose ir miesteliuose vyravo kitataučiai.

Lietuvos teritorijoje gyventojų tautinė sudėtis labai pasikeitė XIX a. antroje pusėje. 1897 m. gyventojų surašymo duomenimis, lietuvių skaičius padidėjo iki 1,660,000, bet lietuvių nuošimtis savam krašte sumažėjo. Jie sudarė 61 nuoš. visų gyventojų. Lietuvių miestiečių buvo itin mažai: Vilniuje apie 2 nuoš., Kaune apie 7 nuoš., Klaipėdoje apie 5 nuoš., Šiauliuose apie 28 nuoš., Panevėžyje apie 12 nuoš. Iš vienos pusės, į Lietuvą atsikėlė gyventi daug žydų, lenkų ir rusų gyventojų, o iš kitos - nemaža lietuvių ypač Vilniaus gubernijoje sulenkėjo ir sugudėjo. Tautiškai atspariausi XIX a. lietuviai buvo Suvalkų gubernijoje: 1867 m. čia jų buvo 55 nuoš., o 1897 m. - 52 nuoš.

Remiantis 1923 m. gyventojų surašymo duomenimis nepriklausomoje Lietuvoje, 1925 m. Klaipėdos krašte ir 1931 m. Vilniuje, lietuvių anuomet dabartinėje Lietuvos teritorijoje gyveno 1,812,000 arba 68 nuoš. visų gyventojų. Lietuvių nuošimtis tuo metu iš tikrųjų buvo didesnis. Sakykime, Klaipėdos krašte lietuvių užrašė apie 28 nuoš. gyventojų, o apie 25 nuoš. pasivadino "memelländeriais", atseit, klaipėdiečiais. Iš tikrųjų pastarieji buvo vietiniai žemaičiai, vartojantys lietuvių kalbą, bet kultūriškai ir politiškai suvokietėję. Vilniaus krašte 1931 m. lietuvių teuzsirašė apie 22 nuoš. gyventojų, bet lenkų statistika buvo nepatikima. Daug nesąmoningų Vilnijos kaimiečių apamai neskyrė tautybės sąvokos, save vadino "tutei-šiais", atseit, vietiniais, o lenkai politiniais sumetimais

juos priskyrė sau.

1959 m. gyventojų surašymo duomenimis, lietuvių Lietuvoje gyveno 2,150,800 arba apie 79 nuoš. visų gyventojų. Žymiai padidėjo lietuvių miestiečių skaičius. 1959 m. Vilniuje lietuvių gyveno 34 nuoš., Kaune 82 nuoš., Klaipėdoje 56 nuoš., Šiauliuose 82 nuoš., Panevėžyje 85 nuoš.

Atrodo, kad didesnis rusų skaičius Lietuvoje apsigyveno XVII a., kada į Lietuvą atsikėlė sentikių, bėgusių nuo tikybinių persekiojimų Rusijoje. Tačiau jų nuošimtis nebuvo didelis: XIX a. viduryje rusai Lietuvoje tesudarė apie 1 nuoš. visų gyventojų. Caro valdžiai pradėjus rusinimo politiką, į Lietuvą atkeliant kariškius ir valdininkus, 1897 m. rusų padidėjo iki 5 nuoš. Nepriklausomybės metais daugumai rusų valdininkų ir kariškių iš Lietuvos pasitraukus, rusų krašte beliko apie 2 nuoš. Tačiau po antrojo pasaulinio karo jų skaičius labai padidėjo - 1959 m. jų Lietuvoje jau gyveno 231,000 arba 8,5 nuoš. visų gyventojų. Šitą ryškų rusų apgyvendinimą Lietuvoje įdomiai aiškina inž. P. Gaučas. Anot jo, pokarėje iš Lietuvos išvykus lenkams ir vokiečiams ir išnykus žydams, "miestų gyventojų skaičius buvo labai sumažėjęs. Pokario metais čia pasunkėjusių gyvenimo sąlygų miestuose lietuvių nenoriai kėlėsi į juos gyventi. Karo sugriautų miestų atstatymui ir pramonės vystymui reikėjo darbo rankų. Trūko savo kadrų, specialistų. Todėl į Lietuvos miestus atsikėlė įvairių tautybių asmenų"...

Aiškintis, be abejo, turi ir tiesos elementą, tačiau visoje tikrovėje jis tegali sukskambėti tada, kai prisimename, kad patikimiausieji sovietiniai piliečiai rusai Lietuvoje buvo atsiųsti Lietuvą susovietinti. Iš esmės jie nesiskiria nuo tų buvusių caro Rusijos valdininkų ir kariškių, kurie dauguma, kaip matėme, iš Lietuvos pasitraukė, jai sukūrus savo valstybę. Kartu su kitais sovietiniais piliečiais ukrainiečiais ir gudais, rusai 1959 m. sudarė apie 10,5 nuoš. gyventojų. Tik apie 3 nuoš. jų gyvena kaime. 1959 m. 29 nuoš. Vilniaus, 35 nuoš. Klaipėdos ir 12 nuoš. Kauno gyventojų buvo rusai. Ar rusų gyventojų nuošimtis Lietuvoje padidėjo, sužinosime gavę 1970 m. surašymo duomenis.

Prieš antrąjį pas. karą lenkai dabartinėje Lietuvos teritorijoje sudarė daugiau kaip 15 nuoš. gyventojų. Pokarėje lenkų daugumą repatriavo į Lenkiją, ir jie dabar sudaro apie 8 nuoš. Lietuvos gyventojų, daugiausia Vilnijos kaimo gyvenvietėse. Ir vokiečių dauguma karo ir pokarės metais persikėlė į Vokietiją. Jų Lietuvoje beliko apie 11,000, daugiausia Klaipėdos krašte.

Labiausiai Lietuvoje sumažėjo žydų nuošimtis, 1897 m. jie sudarė net 13 nuoš. gyventojų, iš viso apie 350,000 žydų, kurie visi gyveno Lietuvos miestuose ir miesteliuose. Prieš karą žydų Lietuvoje dar buvo per 8 nuoš. gyventojų, tačiau po tragiško žydų naikino-mo nacių getuose jų dabar Lietuvoje beliko apie 25,000 arba 0,9 nuoš., daugiausia Vilniuje. Totorių 1959 m. Lietuvoje gyveno apie 3000, čigonų apie 1200, o karaimų tik 423.

Inž. P. Gaučas mano, kad lietuvių gyventojų nuošimtis per pastarąjį dešimtmetį nėra pasikeitęs. Tikėkimės, kad jis teisus...

R. E. Maziliauskas

Bostono latvių kultūros dienos

Vasario 14-15. dienomis Dauguvos Vanagų namuose Roxbury vyko Amerikos Latvių draugijos iniciatyva suorganizuotos Latvių dienos — referatai ir diskusijos latvių ir aplamai baltiečių kultūriniais klausimais, parodos, koncertas. Prieš ir po žodinės programos dalyviai turėjo progos susipažinti su latvių keramikos darbais, gintaro papuošalais, tautiniais rūbais, medžio dirbiniais, senomis knygomis, kurių tarpe buvo matyti ir viena stamboka knyga apie lietuvius, išleista Latvijoje dar prieš pirmąjį didįjį karą. Kitame kambary ilgokas stalas puošėsi 1969 m. išleistomis knygomis. Jų daug, įvairios, gražiai išleistos. Čia buvo randama ir O. Akmentinio ir L. Berzinios. bostoniečių kultūrininkų knyga "Latvijos idėja Amerikoje", kuri pasirodė pereinamais metais ir kurią išspausdino J. Kapočiaus spaustu- vė. Apie šią knygą teks pasisakyti kitą kartą.

Vasario 15 dienos prieš pietinius valandų programoje buvo svarstyta tema "Baltiečių bendradarbiavimas kultūrinėje veikloje". Prof. dr. Rimvydo Šilbajorio referatas vargu ar atitiko šią temą, nes jis savo paskaito-

je, kuri buvo paskaityta latvių kalba, svarstė lietuvių pastangas ir laimėjimus supažindinant amerikiečius su lietuvių kultūra. Įžangoje jis paminėjo amerikiečių rašytojo socialisto Uptono Sinclair'o žinomąjį veikalą "Pelkės", kuriame autorius aprašė pasibaisėtinas, lietuvių emigrantų darbo sąlygas Chicagos skerdyklose. Prelegentas iškėlė ir lietuvių lakūnų transatlantinio skridimo reikšmę ir kiek ilgiau sustojo prie lietuvių studentų leidžiamo "Lituanus" žurnalo ir jame atspausdintų straipsnių, liečiančių baltiečių kultūros klausimus. Suminėjo ir lietuvių knygas, išverstas į anglų kalbą.

Po referato buvo gyvos diskusijos. Dr. Krikščionaitienė ir dr. Melngailė pasikeitė nuomonėmis su prelegentu apie dr. M. Gimbutienės ir filmininko J. Meko veiklos amerikiečių tarpe propagandinę reikšmę.

Reinis Birzgalis pasidalino atsiminimais apie pastangas Baltijos kraštuose suorganizuoti mokslų akademiją, tačiau nebuvo galima susitarti dėl bendros kalbos. Jei pasiūlymas tam tikslui naudoti anglų kalbą būtų buvęs priimtas, tai dabar eilei baltiečių intelektualų ne-

reikėtų dirbti neįprastų darbų. Baltiečiai ir dabar neparemia vieni kitų. Kai jis Bostone suorganizavęs ir surežisavęs vaidinimą "Galybė", Liberto dramos veikala apie Lietuvos valstybės įkūrėją karalių Mindaugą, tai spektaklin atsilankė tik pora lietuvių. Čia tuoj kyla klausimas, kodėl tokios puikios progos neišnaudojo mūsų kultūros klubai, bendruomenininkai ir kiti pavieniai kultūrininkai ir politikos bei visuomenės veikėjai? (Turbūt, dėl to, kad lietuviai apie tą kultūrinį įvykį nebuvo painformuoti. Kel. red.)

Antruoju prelegentu buvo pristatytas dr. Uldis Blukis, BATUNo veikėjas. Jis apgailestavo, kad nepriklausomybės laikais įsteigta Baltijos santarvė nebuvo efektyvi nei politiniu, nei kultūriniu požiūriu. Prelegentas smerkė latvių šovinistus, kurie keliai ir aukštį tik savo kultūrą, o žemina visas kitas. Jis pabrėžė ir Baltijos tautų kultūrų aukštą lygį ir savori viso pasaulio kultūriniu vertybių aruode.

Diskusijose gyvai dalyvavo žurnalistas O. Akmentinis, inž. Stakevičius, dr. Dinbergs, adv. Lambergas, jau minėtos daktarės Krikščionaitienė ir Melngailė ir visa eilė kitų. Buvo pageidauta, kad šiose krašte būtų įsteigta bendra baltiečių gimnazija. Latviai apgaile-

tavo lietuvių gimnazijos Kennebunkporte uždarymą. Kiti pageidavimai: išleisti gerą estų-latvių-lietuvių žodyną; rengti baltiečių jaunimo bendras stovyklas; atieities mokyklose mokinius mokyti visų trijų baltiečių kalbų; stiprinti tarpusavio kultūrinius ryšius ir keistis informacija.

Dėl ryšių stokos mes mažą ką težinome vieni apie kitus. Bostoniškė latvių poetė Urniežius skundėsi, kad tik dabar tesužinojusi apie bostoniškio poeto Prano Lemberto mirtį Kalifornijoje.

Dr. B. Mickevičius pageidavo, kad, be bendrų koncertų, baltiečiai ruošytų bendras meno bei knygų parodas, keistųsi vaidinimais, vadovėliais bei plokštelėmis, kas įgalintų vieną kitą baltietį studentą išmokyti savo kaimynų baltiečių kalbas, ir aplamai mus tokia veikla labiau sujungtų.

Knygininkas Rumaks ragino latvius užsisakyti Lietuvišką Enciklopediją anglų kalba.

Programai sumaniai vadovavo dr. Juriš Šlesers.

Po pietų buvo Janio Bičolio, Maros Eferas ir T. Kikaukos referatai apie naujasias latvių literatūros, muzikos, dailės kryptis. Popiečio programai vadovavo Nora Kūla. Gyvas diskusijas sukėlė klausimas, ar latvis, nebemokąs latviškai, dar

gali būti laikomas latviu. Klausimas taip ir liko neišspręstas.

Kultūros dienų programa baigėsi jaunos ir simpatingos poetės dr. Valdos Melngailės prasmingomis mintimis, išreikštomis dailiais ir poetiškai skambančiais latviškais sakiniais.

Ar nereikėtų rimtai pagalvoti apie suruošimą netolimoj ateity bendrų baltiečių kultūros dienų ar vakarų su platesne programa?

B.M.

"KELEIVIS"

RAČKUS IR VALIUS GRAFIKŲ PARODOJE

Grafikų draugijų The Society of Canadian Painter - Etchers and Engravers ir Canadian Society of Graphic Art jungtinėje parodoje užvardintose "Canadian Graphics" dalyvauja Telesforas Valius ir George Račkus, išstatę po vieną darbą. Valius - Paryžiuje atliktą juodą-baltą litografiją, "Pakutinis rytas", Račkus - spalvotą serigrafą "Didysis perskyrimas".

Abu dailininkai buvo jūry komisijoje, kuri iš virš 400 patiektų darbų parodai atrinko 88. Valius taipogi suprojektavo katalogą, atspausdintą lietuvių Time Press spaustuvėje. Jis šiuo metu yra ir SC PEE dr-jos vykdomoje taryboje.

Paroda vyko Toronto rotušės skaitykloje kovo 6 - 26 d.

d., gi visam balandžio mėnesiui ji perkelta į Londono Library and Art Museum.

/a/

Dail. L. Urbonas

URBONO TAPYBA TORONTE
Iš Australijos jau antrą kartą atvykstančio dailininko Leono Urbono tapybos paroda vyko Picture Loan Galerijoje Toronte. Tai daugumoje lieti akryliaus dažai, atrodo, be didesnės kontrolės ar nuovokos, ko norima.

Labai seniai prancūzų dailininkas David yra pasakęs, jog visa tai, ką dailininkas išspiaunąs, jau ir esąs menas. Matomai, mūsų dailininkas tam pritaria, nes jo parodoje darbų atrankos tikrai nėra.

P.A.

18.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

GYVENIMAS SIBIRO

KOLCHOZUOSE

PIRMOSIOS ŽINIOS

Aš patekau Fedės Malyšovo vežimam. Tai buvo jaunas, vos per dvidešimt metų persirėjęs berniukas. Gelsvas ir platus aziatiškas veidas, kuriame atsispindėjo laukiniškumas, bet kartu ir nuosirdumas. Skerspiuvės akys priminė mongolų giminę. Kaip vėliau paaiškėjo, beveik visi tos apylinkės gyventojai, buvo atremti nuo Baikalo ežero. Juos čia ir vadina "zabakalcy". Tai buvę pirkliai, fabrikantai, namų savininkai ir stambesni ūkininkai.

Mano vežikas dėvi paprastą, kasdieninę kolchozininkų aprangą. Tai gerokai apdriskęs vatinis, jau daug kartų lopytos kartūno kelnės ir auliniai batai.

Einame prie jo vežimo. Jis bando man padėti ir nešti mano bagažą. Paduodu jam savo pusmaišį rugių. Tuojau maišą apčiupinėja, pastebi, kad nemalti grūdai ir klausiamai į mane pasižiūri.

— Šitie mano rugiai atsivežti iš namų, iš Lietuvos, — sakau jam.

— Tai jūs turėjote ir grūdų? Pas mus duoda mil-tus arba iškeptą duoną.

— Tai turite kepyklą? — paklausiu.

— Ne. Duoną kepti viena kolchozininkė — sandėlininko žmona. Tai labai geras darbas.

Ateiname prie vežimo. Arkliukas labai menkas. Matyti, daug ir sunkiai dirba ir mažai gauna esti. Vežimas visai sukrypęs ir mėsluotas. Atrodo, neseniai vežtas mėšlas. Šonuose užbraukta po porą lentelių ir įmesta truputis šiaudų. Susidedu savo "turtą" į vežimą, pati susirangau ant šiaudų ir važiuoju. Pasižiūriu pirmyn ir atgal ir matau ilgiausią pastočių vilkstinę, kuri išsirangiusi kaip gyvatė, vos tik juda.

Kelias labai blogas, jo viduryje liula purvynas, nors iš abiejų kelio pusių iškasti grioviai ir žemė sumesta į kelio vidurį. Žemesnėse kelio vietose priklota žagarų ir šiaudų, nes šiose Sibiro apylinkėse visai nėra žvyro ir akmenų.

Važiuojame tylėdami. Abiejose kelio pusėse dirbama žemė. Plačiuose laukuose gražiai vilnia javų laukai. Tos dirvos atkariauta iš taigos, ir jas supa tamsūs miškai. Gyvenviečių dar niekur nesimato, nors jau atvažiuojame geroką kelio galą.

— Kieno čia žemė? — klausiu savo vežėją.

— Už dviliks kilometrų privažiuosime Suchoje kaimą, kuriam priklauso visa šita žemė.

Kiek patylėjęs vežikas vėl mane klausia:

— Kas jūs esate ir iš kur atvažiuote?

Aš jam paaiškinu, kad mes esame lietuviai tremtiniai iš Lietuvos, bet jis apie mūsų kraštą nieko nežinojo.

— Mes irgi esame 1931 m. tremtiniai iš zabaika-lo, — jis man pasakė ir susimąstė.

Matau jo kišenėje laikraštį. Man labai rūpi sužinoti, kas dedasi karo laukuose. Paprasčiau parodyti savo laikraštį. Jis man paduoda ir paaiškina, kad tai esąs nedidelis rajono laikraštis.

Vartau ir žiūrėję gautą laikraštį, o jis, kaip ir atspėdamas mano mintis, sako:

— Blogai. Vokietis mus smarkiai muša. Jau toli įžengė į mūsų plačiąją šalį. Mobilizavo visus kaimo vyrus.

Jis buvo dar paliktas, bet vėliau ir jį pašaukė į armiją ir fronte žuvo.

Tuojuo Fedia susigriebia, kad gal per daug man pasakė, nutyla ir tylime abu. Arklys eina lėta žingine. Žemesnėse kelio vietose, visai neįsibrendamas purvas, nors buvo pats vidurvasaris. Bijau, kad neįklimptų mūsų vežimas ir kad nereikėtų išlipti į tą makalyne. Bet vis laimingai pravažiuojame visas kelio brastas ir duobes.

Privažiuojame Suchoje kolchozo. Kaimas su ke-liomis lygiagrečiais išvestomis gatvėmis. Namai ma-žiukai, visi vienodi, o tarp jų išsikiša didesnis kolchozo raštinės pastatas.

— Labai blogas ir purvinas kelias, — sakau ve-žikui.

— Kai mus atvežė, tai šito kelio nebuvo. Čia buvo tik kalinių stovykla. Jie nusausino šias balas, iškasė griovius ir pievas padalijo kvadratais. Šis kelias irgi jų rankomis supiltas ir mirusiųjų kaulais nuklotas. Išvaro, būdavo, rytą kalinius darban, o vakare daug jų negrįžta ir lieka amžinai gulėti šiose balose. Taip jie ir nuklojo šį kelią ir tas plačiasis pievas savo lavonais, bet niekas jų dabar nebeprisimena.

Vežėjas aiškina, kad šis kelias eina tiesiog į Bak-čarą, kuris yra už dvidešimt kilometrų. Po ilgos ke-lionės jaučiuosi labai išvargusi, o po tokių šnektų dar labiau krenta mano nuotaika. Tenka nenoromis pagal-voti, kaip mes iš čia išnešime savo kaulus.

Viduryje kaimo mes pasukame į dešinę ir į Mali-novką aštuonis kilometrus važiuojame paprastu pievų keliuku.

Kiek pavažiavus berniukas vėl man aiškina:

— Čia jau prasideda mūsų kolchozo žemė. Šie žemės plotai mūsų tėvų rankomis išdirbti. Jie griovė taigą ant šono, rove kelmus ir statėsi namukus. Dir-bome ir mes, paaugliai. Buvo labai sunku. Dar ir dabar kariaujame su taiga ir plečiame savo kaimo laukus.

Išlėndame iš krūmų, nes didieji medžiai iškirsti statybai, ir jau matosi Malinovka. Greit pasiekame kaimą ir sustojame prie kolchozo raštinės. Ant raš-tinės slenkščio stovi kolchozo pirmininkas ir vežikui pasako, kad mane vežtų pas Natašą. Pirmininkas kreipiasi į mane ir praneša, kad mums duodama tris die-nas pailsėti, išsiskalbti ir pasiruoti darbiui. Atrodo, kad ir mes platinisime raudonojo dvaro žemes.

Čia jau galas mūsų kelionės ir pradžia naujo gy-venimo.

NATAŠOS NAMELIS

Kasdien darosi liūdniau ir mūsų gyvenimas sun-kėja. Kelionėje mus su tėvyne rišo dar pravažiuotas kelias, kuris, lyg telefono laidai, mums teikė apgau-lingą jausmą, jog dar esame arti paliktųjų namų. Da-bar kelias baigtas ir tas laidas jau nutrauktas. Mes tik dabar pastebime tą nuotolį, kuris mus skiria nuo gimtosios šalies.

Prie Natašos namelio atsiranda šeši nauji įna-miai: aš, B. Pakulnienė, S. Bielskienė, B. Gintalienė ir M. Jasinskis su žmona. Pastarieji yra iš Plungės.

Jis teismo anstolis, o žmona akušerė. Visi susipažis-tame, pasikalbame ir daikomės, kur prisiglausti. At-rodo, kad vietos turėsime truputį daugiau, kaip vagone.

Namelis mažas, beveik kvadratinis, penki ant pus-penkto metro. Šeimininkė luosa ir vieniša trisdešimt metų pana. Čia jai labai pravartu invalidumas. Kitaip ji būtų svečias savo kaimelyje, nes dirbtų sunkiausius darbus tolimuose kolchozo laukuose, o žiemą verstų ant šono taigos milžinus. Dabar ji dirba kaimo vaikų lopšelyje ir verda vaikams valgyti. Daug kas jai pa-vydi lengvo darbo ir sotaus gyvenimo. Ji turi labai gerą tarnybą.

Daikomės viduje, kaip ir kur mes čia dabar visi sutilpsime. Šeimininkė neprotestuoja, nes pirmininko žodis — įsakymas.

Dešinėje kambario pusėje, prie sienos, stovi duon-kepė krosnis. Tarp kakalio ir sienos mažas tarpelis, kuriame gali tilpti trys lentos. Jasinskis tuojau be didelio pasirinkimo užima šią vietą. Gauna lentų, susi-kala porą ožiukų ir turi puikiausią guolį. Bagažą, kas netelpa po galva, pasideda po lova.

Už krosnies, prie sienos, stovi šeimininkės Natašos lova. Tai jau vienas pasienis ir užimtas.

Mes susigrupuojame po dvi gulėti, nes penkiems guoliams visai nėra vietos. Visos keturios turime tilpti antrame pasienyje, nes viduryje kambario reikia pa-likti taką, gale tako stovi stalas. Aš su Brone už-imame vietą prie durų, o draugėms užleidžiame geresnę vietą, nes B. Gintalienė yra nėščia.

Grindys švarios, ir mes ant jų klojames patalą. Vėliau gal gausime lentų ir pagalių, pasidarysime ožiukus ir turėsime kaip reikiant lovas. Šiandien nie-kas daugiau nerūpi, tik poilsis.

Susėdusios ant grindų daikomės po kambarį ir sveriamės Natašos turtą. Mažas, primityviai sukalts staliukas, trys medinės taburetės, prie stalo stovi trumpas suoliukas, Gale jos lovos pastatyta maža skry-nelė, kurioje sukrautas visas merginos kraitis.

Lova sukalta iš paprastų lentų ir matyti, kad ne meistro dirbta. Lovatiesė perklinė, o pagalvėlis ap-vilkta gėlėto audeklo užvalkalėliu.

Ji neturi žmoniškesnio puodo, stiklinių ir lėkščių, o apie prabangesnius indus nereikia ir šnekėti. Ji mums pasakė, kad visame kolchoze yra tik dvi mėšai malti mašinėlės, kurias turi kolchozo pirmininkas ir sandėlininkas.

Viską žiūrėjęsime, svarstome. Visa tai, ką ma-tome, griauina visus mūsų ankstyvusius samprotavi-mus. Atrodo, kad čia žmonės gyvena šimtu metų atsilikę nuo vakarų Europos ir Lietuvos.

Paklausiamės Natašą, kiek laiko ji čia gyvena. Ji mums atvirai pasisako, kad čia atitremta 1931 m. Da-bar yra 1941 m. Tai žmogus, visą dešimtmetį dirbdamas, tik tokį teįstengė susikurti gyvenimą. Nataša ir visi šio kaimo gyventojai irgi norėtų geriau gyventi. Bet komunistinis režimas tremtiniais sudarė tokias gyvenimo sąlygas, kad žmonės, sunkiai dirbdami, nie-ko daugiau negalvotų, kaip tik apie kasdieninės duonos kąsnėlį.

Tai taip atrodo kolchozininko turtas ir gyvenimas. Nereikia galvoti, kad čia anksčiau blogiau gyveno. O ne. Jie turi supratimą apie geresnį ir sotesnį gyve-nimą, nes dar daugelis prisimena caro laikus.

VAKARIENĖ

Mums besišnekant ir viską aptariant, šeimininkė, parodydama savo vaišingumą, išvirė mums puodą ar-batos. Virduolio ji neturi, bet gyvenimas ją išmokė viską sumaniai pasidaryti, nors ir primityviškai. Ar-batos nėra, tai į puodą įdėjo džiovintų aviečių

šakelių su lapais, gavosi aviečių kvapo arbata. Tos aviečių arbatos ir spalva buvo graži. Nataša, atnešusi išvirtą "čajok", taip maloniai kvietė išgerti, kad pasi-jautėme kaip vaivėse ir pradėjome pilstyti Sibiro arbatėlę į savo puodukus. Džiaugėmės karšta arbata ir mūsų skrandžiai tam mieliai pritarė. Prie arbatos kraptėme iš maišelių ir rankiojome iš kelionės užsi-likusias duonos pluteles. Brone turėjo truputį lydytų taukų. Ji pati labai plonai užsitemė duoną ir man davė užsitemti. Tik betepdama pasakė, kad taukų turi labai nedaug, tai reikia labai plonai teptis, kad tik taukų kvapas jaustųsi ir ilgesniam laikui pakaktų. Pavaka-rieniaujusios susėdome ant savo vargano patalo.

Žmogus maisto vertę sužino tik tada, kada jį visai baigia arba jau neturi nė trupinėlio. Tačiau mes dar nedejuojame ir vieni kitiems nesiskundžiame, tarytum tas prisipažinimas mus žemintų. Argi mes kalti, kad komunistai užėmė mūsų kraštą, mus pusuogius išvarė iš namų. Viskas iš mūsų atimta. Mes dabar neturime net kasdieniniam gyvenime reikalingiausių smulkme-nų, kaip adata, siūlai, žirkles ar peiliukas. Skolinamės tas smulkmenas vieni iš kitų. Bet turintieji galvoja apie neaiškų rytojų ir nejučiomis pasidaro šykštuoliais.

PIRMA NAKTIS MALINOVKOJE

Jau vėlu ir visai sutemo. Jėgos išsisėmusios ir gera būtų užmigti. Sugulame. Pradedame gyventi da-bartimi ir planuojame, ką darysime rytoj. Susitariame nuo ankstaus ryto skalbti. Jau daugiau jau mėnuo esame nesiprausiusios ir apstotos parazitų. Visą kūną niežti ir oda apskretusi storoku purvo sluoksniu. Tai dovana svieto lygintojų. Tik kaip mes čia skalbsimės? Tokios paprastos ir kasdieninės smulkmenos jau tampa problemomis. Nėra puodų, nėra muilo, nėra karšto vandens.

Grįžta Nataša. Ji vakare buvo kažkur išėjusi. Greičiausia pas kaimynus, pasidalinti paskutinėmis naujienomis. Atsiradimas naujų tremtinių ir dar ne-rusų — tai pirmas įvykis Malinovkoje ir jį gyvenime. Pasak jų, viskas įdomu: negirdėta ir visai nesupran-tama kalba, o toks turtingas apsirengimas, kokio jie ir šventadieniais neturi.

Grįžusią šeimininkę mes tuojau paklausėme, kur galima būtų išsiskalbti baltinius ir išsimaudyti. Ji mums pasakė, kad geriausia skalbtis kaimo prūde, ir nurodė, kur galima pasirinkti malkų. Pažadėjo pasko-linti kibirą ir skardinį indą, kuris buvo panašus į mažą vonelę. Nurodė ir pirtį, kurią galima išsikūrenti ir išsimaudyti.

Atrodo, kad šiam kartui gautos visos reikalingos informacijos. Ateinantį rytą reikės anksti keltis ir sparčiai apsisukti.

Pasikasame visos labos nakties, nes jau gili nak-tis. Apsikabinu Brone ir bandome kietai užmigti. Ji blaškosi ir nemiega. Gaila man jos. Vaikai našlaičiai pasiliko Lietuvoje, o vyrą nuo jos atskyrė ir nusivare. Kruvinai rauda jos širdis. Mano Lietuvoje pasiliko dukrelė Nijolė, ir dėl jos man atsivėrė krūtinėje jokiais vaistais neužgydoma žaizda. Nežinau, kas ten su ma-naisiais atsitiko.

Stasės Lietuvoje pasiliko mažas berniukas, rodos Česlovas, kuris dabar gyvena Amerikoje. Vyras atskir-tas ir nugarmėjo į Krasnojarsko pragarą. Nemiega ir antroji Brone, nes jos vyras Jurgis atskirtas, o ji ne-čia ir jau laukiasi.

Pagaliau naktis mus apgaubė savo juoda skraiste. Per sapną tai viena, tai kita surikdavo, bet nuovargis mus nugalėjo, ir nors sunkiai, bet kietai užmigome.

Bus daugiau.

Mus apsupa Klovos „Pilenai“. Didingi, rūšiai ir kurtu skaidriai, pagauančiai... „Aš papuošiu žirgo galvą pinavijom...“ Paskui žematiškai skaito Kazys Saja... Paskui — Janina Degutytė... — Kaip vertinate literatūrą, šiandien kuriamą gimtajame krašte?

LIONE SUTEMA: Neįsivaizduoju, kad šiandien savo rašytojus ar menininkus dar galėtumėm skirstyti į „tuos“ ar „anuos“. Jie yra tokie, kokie yra savo kūryba. Visi mums be galo reikalingi... Yra poezija: tu ją skaitai, jos klausaisi ir... arba ją priimi arba nepriimi. Apie kitokias klasifikacijas, ypač šiandienos diktuojamas, kalbėti būtų žaliuojanti nesąmonė. Man poezija yra savaime suprantamas dalykas: arba ji yra, arba jos iš viso nėra...

MARIUS KATILISKIS: Kad Sluckis geras rašytojas, niekas turbūt nesiaiskina. Taipogi geras ir Avyžius. Ne mums pasakyti, kuris pranašesnis. Pasisakys jie patys. Dabartinis Avyžiaus užmojus man kažkodėl primena Solochovo mėginimą nupiešti epochą, nelyginant, „Karas ir taika“. Kas pavyko Leonui Tolstojui, mes žinome nepavyko Mykolui Solochovui, nors epocha verta dėmesio. Gali ir bičiūnui Avyžiui nepasisekti, tik, žinoma, nieks dėl to jo neturės barti. Vertinu Kašauską. Skaitai ir žinai, kad skaitai tikrą autorių. Nepatinka man, kai Avyžiaus romano tekste cituoja Jono Aisio posmus lyg savo, pavardės neminėdamas. Tame pačiame *Pergalės* numeryje Jonas Aputis savo novelės motto paima frazę iš Liūnės Suteimos eilėraščio, irgi autorės neminėdamas.

— Yra nuomonių, kad šiandien poetai gimtajame krašte imituoja emigrantų, spėo tiškai — žemininku poeziją...

LIONE SUTEMA: Kai kurie — gal būt... Va, štai Jono Jakšto eilėraščiai iš naujojo *Pergalės* numerio. (Skaito)... „Atmintis“. Šitas eilėraštis tai jau tikras Bradūnas. Bet ir jį skaitydama galvoju, kad, kaip anas sakė, gal būt „dėdės skraldo ore“... Taigi visi vienodai gali jas naudoti... Vistiek dar nedrįsčiau sakyt, kad Jakštas yra Bradūno įtakojamas. O jeigu ir būtų — tas nieko nepakeičia. Klausimas lieka tas pats: ar yra poezija ar ne.

Plokštelėje Janina Degutytė skaito savo poeziją: „Matute“, „Bėkit, bėračiai“, „Neringos pušys“...

LIONE SUTEMA: Paklausk, kaip ji skaito. Kartais ramiai, o kartais su tokia vos apvaldoma įtampa, atrodo, beveik isteriškai... Man labai gera jos klausytis... Degutytės poezija yra absoliučiai asmeninė, su nieku nesurišta, tik su pačia savimi... Itakų aš joje nieiskau... Kartais man net nebėra klausimo ar artima ar svetima, bet kad yra įdomu, kad priiše...

Kalba nukrypsta ir pasaulinę literatūrą, šių metų Nobelio premijos paskyrimą Samueliui Beckettui...

MARIUS KATILISKIS: Beckettą žinojau. Tik nepagalvoju, kad jis bus apdovanotas Nobelio. Liūto Mockūno versta „Paskutinį Kropo įrašymą“, aktorės Nijolės

POKALBIS SU MARIUM KATILIŠKIU IR LIŪNE SUTEMA

GRĮŽTA IŠEIVIAI SU LYDRAŠTĖLIAIS

Martinaitytės paprašytas, aplyginau lietuviškai. Su tomis premijomis visuomet turime staigmenų... Gal dėl to, kad nė Dostojevskio, nė Tolstojaus nebėra... Man patsi didžiausias vardas, dar mano atminime, buvo Hamsunas. Niekad jo neišsiginiau. Kad atsirastų dar bent vienos toks... Nei Miguel Unamuno, nei Nikos Kazancakis nebuvo pakviesti Švedijon, nors ten buvo kviečiamas... Čiurčilis. Niekas nekviestė nė Vinco Krėvės... Ir bendrai, pabaltiečiams skandinavų akademikai nėra palankūs: savo (danų, norvegų, švedų) visus antraeilius rašytojus apdovanojo, jie šnairavo net į suomių. Jei ne suomių-rusų karas, tai ir „Siljos“ autorius Sillanpė tos premijos nebūtų gavęs. Vis mat politikėlė...

— Kalbant apie rusus, jie, atrodo, šiandien būtinai bando atsikratyti savo geriausio rašytojo. Atsikratė Pasternako, atsikratys ir Solženicino... Tačiau tuo atsitikymu fakto vistiek nepakeičia: jie kaip buvo, taip ir liks rusų, o ne kokių totorių ar turkų rašytojais...

Grįžtame vėl prie lietuvių literatūros. Kalbame apie emigrantų rašytojų kūrybos sugrįžimą į gimtąjį kraštą, tokį lėtą ir labai dar negausų: Algimanto „Mackaus, Jurgio Baltrušaičio, Fausto Kiršos ar Jono Mekso eilėraščių, „Poezijos pavasario“ metraščiuose, Kosto Ostrausko dramų „Žaliojo lankelė“ žurnale *Pergalė*, paties M. Katiliskio novelės Gimtajame krašte, Literatūroje ir mene ar Kultūros baruose.

MARIUS KATILISKIS: Kad spausdina, tai gerai... Kiekvienas rašytojas juk, manau, rašė visiems lietuviams, o ne vien tik emigrantų saulelei... Mano „Miškas ateina ruduo“ regis bus išleista Lietuvoje. Taip drįstu manyti, nes vieną egzempliorių jau gavau oro paštu. Tiražas —

25,000 egzempliorių! Kaina — 87 kapeikos... Taigi, pasakytum, mano knyga nė rublio neverta... Bet gal ten tas rublis toks didelis?... Knyga išleista gerai... Čia ją išleisusiai Terros leidyklai tikrai gėdos nedaro... Kol kas dar neskačiau — tik perverčiau...

Bet, kada antologijoje „Graži tu mano brangi tėvyne“ buvo sudėta apie keturiasdešimt išsivijos rašytojų kūrybos pavyzdžių, spaudoje juk pasigirdo ir nepasitenkinimų išreiškiančių balsų...

MARIUS KATILISKIS: Nepasitenkinimų sukėlė nebent neatsiskaitymas ar biogas parinkimas... Esmėje, manau, nė J. Aistis, nė B. Bradūnas pačiu savo kūrybos spausdinimo gimtajame krašte faktų nesipiktina. Būtų kitas dalykas, jeigu iš šioniškųjų autorių kūrybos kas nors ten krašte darytų biznį, taigi, bandytų pasipelnyti... To nėra. Yra tik etikos klausimas.

LIONE SUTEMA: Man smagu, kad šiandien Lietuvoje skaito Algimanto Mackaus poeziją. Skaito ir, tikriausiai, mažai ką supranta. Ir tai nenuostabu. Pats žinai, kad tik nedaugelis mūsų čia gyvenančių ir iki jautriausio pulsavimo pažįstančių tą gyvenimą, apie kurį Algimantas Mackus kalbėjo, dar daugiau — būdami patys to gyvenimo dalimi, tik nedaugelis suvada aną slaptąžodį, kurį ištarus, jo poezija atsiveria. Tik liūdnai piktai, kad Algimantas Mackus, banaliai kalbant, grįžo, kai jo nebebuvo. Atrodė, kad tik tokia kaina žmonės Lietuvoje tegali susipažinti su svetur gyvenančių lietuvių rašytoju — kad tai vienintelė sąlyga... Bet, kaip žinai, po aną įvykiu, laiks nuo laiko pradžio ir gyvieji pasirodė ty tenykštės spaudos puslapiuose savo kūryba, nors kartais ir su gerokai sudramatintais, supoointais

ir užuojautos pilnais lydraštėliais. Tačiau tai nesvarbu. Esu tikra, kad tie, kurie skaito, savo dėmesį skiria šitų žmonių kūrybai ir iš jos susidaro savo nuomonę ir išvadas...

Kalbame apie šiame krašte gimusį lietuvišką jaunimą. Liūnė Suteima yra Lemon-to šeštadieninės lituanistinės mokyklos mokytoja. Todėl nenuostabu, kad užklūname ir vadovėlius, tarp jų ir „Rūtelę“, ir Kosto Kubilinsko eilėraščių sukeltas kontraversijas spaudoje.

LIONE SUTEMA: Kostas Kubilinskas buvo vienas iš geriausių mūsų vaikų literatūros rašytojų. Tokių mums šiandien labai reikia. Tokių visada nedaug turėjome. Aš jį skaitau, mano vaikai skaito. Patinka ir man, ir jiems. Nesenai buvome vakare, kur Danutei Brazytei buvo įteikta jaunimo literatūros premija už aypsaką „Mieste nesaugu“. Mano duktė labai ja susidomėjo. Patraukė ji ir mane. Kada literatūra yra literatūra — ji žavi ir traukia. Ji padės mums lietuviams išlikti. Kol bus literatūros, kuri domina, ir žmonių, kurie ją domisi, tol turėsime Lietuvą savyje... Ir Kubilinskas ir Brazytė, atrodo, supranta ir vaikų, ir jaunųjų dvasią. Abu jie siekia vieno: kad tie jaunuoliai išliktų lietuviams. Visa kita — nesvarbu. Pirmiausia reikia jaunimą palaikyti lietuviškam galvojimui... Tegul jie tik skaito, klauso, jaučia...

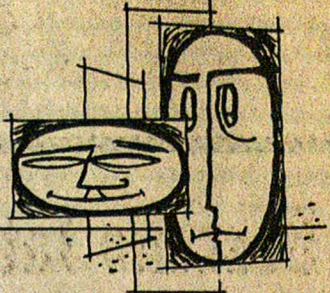
Ar galvojate į savo gimtąjį kraštą grįžti?

LIONE SUTEMA: Ne, negalvoju. Jausčiau tenai nei kiek nemažiau svetima, negu čia, Gal net svetimesnė. Nei atsiminimais, nei muziejuje juk negyvensi. O bet kokius prisitaikymams, kuriais netikiu, esu beveik patetiškai negabi ir nelanksti... Bet jie, gimtojo krašto rašytojai, yra ten. Jie kalba ir galvoja taip, kaip ten yra. Ir tai jų reikalas. Jeigu tai, ką jie rašo, yra literatūra, tai mes ją čia taip ir turim priimti. Jeigu norim, kad išliktų Lietuva, kad išliktų jos literatūra, kitaip galvoti nė negalim. Pagrindas yra ir liks ten. Kai pagalvoji, kaip jie ten mušasi dėl kiekvieno žodžio, už kiekvieną žodį, tai turime trokšti trokšti, kad ta literatūra ten būtų stipri... Kaip mes čia, taip ir jie gimtajame krašte, ieško savo pavida-lo... Ieško savo pavaldalo žodyje. Ieškau ir aš. I mane įeina viskas, kas paliečia tave, mane ir mus visus. Aš stengiuosi išsakyti ne tik save, bet ir laiką, ir aplinką, ir amžių, ir tave... Kiek tu mano eilėraštyje rasai savęs, gal tik tiek jis tau ir bus svarbus ir įdomus. O aš tenykštėje poezijoje jau kai kur randu save... Save kaip žmogų, šioji diena, šiame laike. Ar aš grįšiu? Grįžtu su kiekvienu eilėraščiu, tik tegul mitinės valdininkai nebūna per daug prieštai ir stropūs... Teturiu svetimašio pažymėjimą ir seną, neprastą lietuvišką pasą...

Lemont, Illinois. JAV lapkričio, 1969

akiračiai nr. 14

KREIVI VEIDRODŽIAI

L. KIAULEIKIS

SĄSKAITA UŽ PRAKALBĄ

Štai, rodos, visai neseniai gimė nauja žmonijos išganymo forma — gerųjų paslaugų institucija.

Per porą metų tos angeliskos paslaugos taip sulapojo ir išbujojo, kad žmonės pasijuto lyg bandomieji triušiai. Pasirodo, kerpamos, skutamos, plauamos, krapštomos bel tepamos dalys yra suskirstytos į dvasines ir materialines paslaugas. Rimčiau pagalvojęs, imsi suprasti, jog nuo gimimo iki paskutinio atokvėpio esi sutvertas tik gerųjų paslaugų labui.

Visko plačiam paslaugų okeane neapėrpsi, todėl mes pabandyim žemai nulenkti galvą tik prieš vieną ir paskutinę paslaugą, kuomet visapusiškai aptarnautas žmogelis iškepia dūšią. Štai nuo čia ir prasideda laidotuvių paslaugos...

Visai neseniai po ilgų ir kankinančių iškvojimų Vilniaus laidotuvių biuras pranešė savo būsimiems pacientams džiugią žinią, kad artimausiu laiku į laidotuves bus galima iškviesti oratorių prakalbai pasakyt.

Vilniaus laidotuvių biure ir Butinio gyventojų aptarnavimo ministerijoje mums vargais negalais išašikino šio nemirtingo žygdarbio esmę.

Kiekvienam ateina mirties valanda, bet ne visi žmoniskai atsisakaito su šia ašarų pakalne. Vienas, žiūrėk, iš anksto pasirašo testamentą, o kitas, išėjęs atsigerti kavos, nuėgriūva postaliu. Be to, nėra tvarkos ir lygybės laidojamai žmones. Kai numiršta, sakysim, koks viršlininkas ar valdytojas, tai išlinka toks gedulas, tarsi vienu metu mirtis būtų ištikusi tūkstantį uošvių. Pačios laidotuvės tampa dangun žengimo švente. Metams į priekį išimamos prošajungos lešos vainikams prklti.

Tačiau svarbiausia, tai kalbos, nuo kurių besišluosytidamas akis, suprantai, kad mirė ne šoks toks viršlininkėlis, o išganytojas, be kurio diena taps naktimi ir, apamai, prarasi bet koki norą gyventi be jo vadovavimo.

Bet tokios gražios kalbos, apgarsintos dūdomis ir aplakstytos ašaromis, tesakomos tik tiems, kurie turėjo gyvenime kokią nors darbo ar vadovavimo kėdę. O tie, kurie sėdėjo ant bendro suolo, ir toliau būtų tyliai užkasinėjami į žemę, jeigu ne laidotuvių kontora.

Gyveno, antai, Antireliginta-

me skersgatvyje tokia bobutė Anastazija Pipkutė. Nors nepriklausė jokioms draugijoms ir organizacijoms, bet šlaip taip ištraukė gyvastį lig 92 metų. Nieko gero, jei neskaityti to, kad paleido į pasaulį būrį vaikelių ir anukų, ji gyvenime nepailko. Už tai ji negavo nei garbės raštų, nei padėkų, nei papelkimų. Niekuomet nebuvo sėdėjusi prezidiumuose, o tribūnos net iš tolo nebuvo mačiusi. Kitaip sakant, aplė gyvenimo druską — aplė kalbas ir prakalbas — ji neturėjo jokio supratimo.

Ir štai vieną dieną bobutė Anastazija Pipkutė, besukdama tarp pirštų virbalus, ėmė ir numirė. Numazgojo ją, apengė ir paguldė į pušinį karstą be kondicinio oro įrengimo. Susirinko liūdni vaikai ir anūkal. Viskas! Toliau mes jau žinome, kuo baigsis pakasynos: paraudos, palaidos, o paskul pagrabė paliavos. O kur kalbos ir prakalbos, kurios būtų išaukštinosios bobutė?

Dabar su giliu palengvėjimu mes galime pranešti, kad šis klausimas jau galutinai ir negrįžtamai išspręstas. Ir jums, bobutės, ir jums diedukai, ir jums, uošvienės, mamytės bel tėvukai, kalbos būsimose pakasynose yra jau parašytos ir atiduotos spaudai! Gaila, kad dėl tam tikrų priežasčių) mes negalime paskelbti jų tekstus. Tikėkite, kad tos kalbos yra labai gražios, visose instancijose aprobuotos. Būkite tikri, kad po tokių pomirtinių kalbų jūs negriebs jokie velniai ar angelai. Tuščiose prakalbos vietose, kur palikti daugiaškiai, terelės įrašyti jūsų vardą, amžių, akių spalvą arba tai, ką jūs labiausiai mėgdavote valgyti.

Atsiskaitymas už prakalbą, kviečiant laidotuvių biuro oratorių, — pagal valandinį grafiką. Be to, baigiant rašyti šį traktatą, mus pasiekė dar viena maloni žinia: žadamos organizuoti raudotojų brigados. Atsiskaitymas buslas jau ne valandinis, o pagal išvėrtytą kritulių kiekį.

Smulkesnės informacijos kreipkitės į Vilniaus laidotuvių biurą, tel. 3-38-59.

) Laidotuvių prakalbų viešas paskelbimas atnešų didelių nuostolių laidotuvių kontorai. Mat, sakyti kalbas iš laidotuvių knygų turės teisę tik kontoros oratoriai. — RED.

„SLUOTA“, 1967

Kazys Musteikis

PRISIMINIMŲ FRAGMENTAI

Kazys Musteikis buvo Lietuvos kariuomenės generolas ir paskutinis nepriklausomos Lietuvos krašto apsaugos ministras. Jis iš arti stebėjo ir dažnai asmeniškai dalyvavo valstybinio Lietuvos gyvenimo užkuliusuose. Savo prisiminimuose jis iškelia ir naują, iki šiol viešai dar neskelbtą, duomenų.

Cia spausdinami Kazio Musteikio prisiminimų fragmentai paimti iš jo knygos, kurią dabar išleidžia Nidos knygų klubas, 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Great Britain.

Buvo liepos mėnesio pradžia. Prezidentas ilgesniam laikui buvo išvykęs į savo ūkį. Ministrui su pranešimais paskirtomis dienomis vykdavo į Užulėnį. Taip viena antradienį nuvykau ir aš. Pranešimą baigus, Prezidentas aprodė savo ūkį, pavaisino kavą. Besikalbėdamas apgailestavo, kad tarp jo ir Švietimo ministro buvo susidariusi tokia nenormali padėtis. Prezidentas sakė, kad jis galėtų atleisti Bistrą ir jo vieton paskirti kitą Švietimo ministrą, bet tokiu atveju ir kiti grupių ministrai solidarizuodami galėtų pasitraukti. „Tai vėl tarybos krizė. O taip nesinorėtų“, — sakė Prezidentas.

Aš atsiprašęs paklausiau Prezidentą, ar jis nieko neturėtų prieš, jei pakalbėčiau su Bistru. Prezidentas sutiko.

Su Bistru mes kartu važinėjom mitinguoti į Vilkaviškį ir šlaip gerai sutardavom. Kai susitikom, aš Bistru papasakoju, ką buvau girdėjęs iš Prezidento. Aš jam sakiau: „Nuvažiuok, išsiaiškinsit, ir viskas bus gerai“. Jis taip ir padarė. Grįžęs buvo labai patenkintas, kad gražiai viską išsiaiškino ir grįžo į darnų bendradarbiavimą.

Šioje Ministrų taryboje buvo du ministrai liaudininkai: Teisingumo ministras Tamošaitis ir Žemės ūkio ministras Kriškėičūnas. Abu stiprūs savo srities specialistai, bet Tamošaitis man labiau imponavo. Geras bičiulis dar iš studentavimo laikų Vilnoje, jis niekuomet nebuvo iki kaulų partietis. Visuomet ramus, objektingas. Jis Prezidentą labai ger-

bė. Dažnai sakydavo: „Protingas žmogus“.

Su Tamošaičiu teko gražiai sutarti, kai vienu laiku pas jį ir pas mane pradėjo lankytis delegacijos, kad civilinių teismų ir kariuomenės teismo nubausties už bolševikinę veiklą būtų paskelbta bendra amnestija.

Skaičius kariuomenės teismo nubaustų už bolševikinę veiklą buvo nedidelis, tik keletas dešimčių. Iš jų daugiau kaip 70 proc. buvo žydų tautybės, o likutis Lietuvos ruseliai ir tik keletas lietuvių. Tokia nubaustųjų sudėtis buvo ta priežastis, kad mes visi trys: Kariuomenės teismo pirmininkas gen. Mieželis, Kariuomenės teismo prokuroras gen. Vymeris ir aš, buvom vienodos nuomonės — prieš bendrą amnestiją. Abu čia paminėtieji kariuomenės teismo pareigūnai buvo geri, kruopštūs ir sąžiningi teisininkai. Nors kartais paskutiniajam ir buvo primetamas vokiškumas, bet jis buvo ištikimas Lietuvai, teisingas ir sąžiningai ėjo savo pareigas.

Su Tamošaičiu buvom sutarę laikytis vienodos linijos. Kartu nuvykom pas Prezidentą gauti jo pritarimą. Tamošaitis, kaip teisininkas, išdėstė reikalą. Prezidentas, atidžiai išklausęs, paklausė, kiek abiejose žinybose buvo nuteistų komunistų, kokios tautybės, kokiomis baudmėmis. Buvo nutarta bendros amnestijos neskelbti, bet jei kas paduos malonės prašymą, tai tokius prašymus svarstyti ir daryti atitinkamas išvadas.

Prisimenu, pas mane buvo atsilankiusios dvi delegacijos. Pirmojoje buvo L. Gira, žinoma bolševikė Meškauskienė ir St. Kairys. Daugiausia kalbėjo Gira ir Meškauskienė. Jie įrodinėjo bendros politiniams kaliniams amnestijos būtinumą. Aš, kaip buvo sutarta, atsakiau, kad bendros amnestijos nebus ir tegul kiekvienas atskirai paduos malonės prašymus. Gira, putodamas ir barzdelę kratydamas, įrodinėjo, kad komunistai negali tokių prašymų duoti. Kairys tik sėdėjo ir nepratarė nė vieno žodžio. Taip tada išsiskyrėm.

Po poros savaitių vėl toji pat delegacija, tik vietoje Kairio buvo prof. Kolupaila. Ir šį kartą delegacijos buvo toks pat prašymas, toks pat ir mano atsakymas.

Kai susiskambindavom ar susitikdavom, Tamošaitis papasakojo, kad ir pas jį yra buvusios tos pačios delegacijos su panašiais prašymais. Iš Tamošaičio pasakojimų atrodė, kad jis su tomis delegacijomis buvo daug griežtesnis. Jis gerbė Kairį ir Kolupailą, bet stebėjosi, kaip tokie garbingi žmonės neatsikrato Giros kompanijos.

Kitas valstiečių liaudininkų atstovas taryboje buvo Žemės ūkio ministras Kriškėičūnas, geras žė-

mės ūkio ir kooperacijos žinovas. Tada kartais dar pagyvėdavo žemės reformos reikalas, vis dar būdavo norima paliekamosios žemės normą sumažinti iki 50 ha. Kriškėičūnas buvo tokios reformos šalininkas.

Kartą vakare paskambino jis man ir sakė, kad jis tą vakarą yra susitaręs su Prezidentu pasitarti žemės reformos reikalais. Kadangi apie buvusius Kauno tvirtovės fortus buvę daug žemės, priklausančios Krašto apsaugos ministerijai, Kriškėičūnas prašė mane, kad ir aš drauge su juo nuvykčiau pas Prezidentą. Nuvykom. Kriškėičūnas pasakė Prezidentui, kodėl ir mane prašęs atvykti.

Kriškėičūnas pradėjo dėstyti jam rūpimą reikalą. Aiškino, kad prie didesnių miestų, kur ūkiai yra našesni, žemės normą reikėtų sumažinti iki 50 ha.

Prezidentas lyg supyko ir iš karto įspėjo Kriškėičūną, kad jis jokių būdu nesutiks vėl pradėti draskyti 80 ha ūkius. Be to, jis sakė, kad po žemės reformos savininkai yra pritaikę naujoms sąlygoms savo trobesius, gyvulius ir dabar vėl iš naujo pradėti draskyti būtų labai netikslu: sukeltų nepasitikiimą, nepastovumą ir ūkiui padarytų daug žalos.

Prezidentas, įsismaginęs ir lyg nepatenkintas, kad vis dar nepamirštama žemės reforma, pradėjo pulti Kriškėičūną. Kodėl jūs, sakė jis, nepagalvojate apie žemės reformą priešinga kryptimi? Esa, apie Varėną, Zarasus ir kitur yra ūkininkų tik su 1-2 ha žemės. Tai nei ūkininkai, nei ubagai. Štai apie tokius reikėtų pagalvoti. Reikėtų juos kaip nors apjungti, kitus iškelti į naujas gyvenvietes arba duoti kur nors darbo.

Kai dėl Krašto apsaugos ministerijai priklausančių žemės plotų apie Kauną, tai Prezidentas paklausė mane, ar toji žemė yra reikalinga kariuomenei. Aš atsakiau, kad žemė Aukštosios Panemunės rajone yra reikalinga Karo mokyklai ir 5 pulko patimams. Taip pra naudojamy plotų Aukštosios Fredos ir Aviacijos rajone. Bet kitur, pavyzdžiui, už Viliampolės, žemė mums visai nereikalinga.

Tada Prezidentas, vėl kreipdamasis į Kriškėičūną, sakė, kad galit imti ir tvarkyti tuos plotus, tik tvarkykite produktingai.

Toliau Prezidentas iškėlė visai naują klausimą. Ar nebūtų gražu, jeigu ir pas mus, kaip Vokietijoje ar Čekoslovakijoje, prie didesnių miestų būtų organizuojami darželiai darbininkams? Tai tokiems reikalams galima būtų paimti ir dvarų centrus, tik, žinoma, už atlyginimą. Gal tokie darželiai iš karto pas mus ir neprigyty, bet bus darbininkų ar valdininkų, kurie laisvalaikiu sutiktų krapštytis savo darželiuose. Tai būtų keleriopa nauda: darbininkas neužimtų į smulkę, šeimos praleistų laiką gryname ore ir sau

daržovių prisaugintų. Štai tokiems darželiams ir kariuomenės žemė apie Kauną labai tiktų.

Taip, tą vakarą Prezidento pasikalbėjimas su Kriškėičūnu pasibaigė be jokių išvadų. Buvo jau vėlu. Kai išėjom iš prezidentūros, Kriškėičūnas nusijuokė ir pasakė: „Velniai, rodos, buvau pasirėngęs ir nieko nepesčiau. Atrodo, jis būtų geresnis Žemės ūkio ministras“.

Ministrų tarybos posėdžiuose aštresnių ginčų nebuvo. Pirmininkas Černius į posėdžius ateidavo svarbesnius klausimus iš anksto aptaręs su Prezidentu. Posėdžiai, nors ilgi ir varginą, kaip ir anksčiau, vykdavo sklandžiai, jei neskaityti vieno, kuris buvo gan triukšmingas, bet ir tai ne tarp pačios tarybos, bet su Lietuvos Banko valdyba.

Buvo taip. Vilniaus kraštą atgavus, reikėjo Lenkijos pinigų-zlotus išimti iš apyvartos ir įvesti lius. Projektą paruošė Finansų ministras Sutkus, ir Ministrų taryba tą projektą priėmė. Pagrindinės projekto mintys buvo tokios:

1. Darbininkams, ūkininkams, valdininkams iki 300-500 zlotų — zlotą keisti į litą.

2. Didesnes sumas keisti pusiau. Stambiu sumų visai nekeisti.

3. Įsteigti reikiamą keitimo punktų tinklą ir operaciją įvykdyti trumpiausiu laiku.

4. Patį keitimą turėjo atlikti Lietuvos Bankas su Finansų ministerija.

Šis projektas reikėjo aptarti su Lietuvos Banko valdyba. Buvo sušauktas bendras Ministrų tarybos ir Lietuvos Banko valdybos posėdis.

Į posėdį atvyko Lietuvos Banko valdytojas Paknys su banko direktoriais Zaunium, Starkum.

Lietuvos Banko atstovai siūlė zlotą iki tam tikros sumos keisti labai žemu kursu. Sutkus gynė savo projektą. Bizauskas pasiepiamai pakritikavo Banko projektą: „Lietuvos Bankas nori ubagų priperėti“. Paknys įsižeidė ir pasakė: „Jeigu taip kalbama, tai mums čia ne vieta“. Atsistojo ir eina. Paskui jį visi direktoriai. Kilo siuriet, atsiprašinėjami. Vėliau Banko atstovai sutiko su Sutkaus projektu, ir viskas pasibaigė geruoju.

Taip iki vasaros pabaigos laikas slinko be ypatingų įvykių. Bet kai prasidėjo vokiečių-lenkų karas, tai ir Lietuva buvo sunkių bandymų paliesta. Čia paminėsiu tik vokiečių spaudimą atsiimti iš lenkų Vilnių, Lenkijos internuotų karių bangą ir rusų igulų atsiradimą Lietuvoje.

Bus daugiau.

• LIETUVIAI SKAUTAI Chicagoje kovo mėn. 1 d. Jaunimo centre turėjo labai pasisekusią Kaziuko Mugę. Ją, kaip paprastai kasmet, atidarė kon. P. Daužvardis, o prieš tai skautai turėjo mažą pasirodymą. Mugėj dalyvavo visi tantai, mugę aplankė keli tūkstančiai svečių.

• "DAINAVOS" ansamblis šiemet švenčia 25 metų veiklos sukaktį. Jo ilgametis vedėjas St. Sodeika jau senai išsisi amžinybėje, tačiau ansamblis gyvai veikia naujo muziko P. Armono globoje. Kovo 15 d. šv. Kryžiaus bažnyčioje ansamblis atliks religinės muzikos koncertą.

• VLADO RAMOJAUS antroji knyga "Kritusieji už laisvę" jau plačiai sklinda Chicagoje, nes kovo mėn. 6 d. įvyko jos pristatymas, kurį surengė "Dainavos" ansamblis Jaunimo Centre. Čia kun. Kubilius ją apibūdino, o akt. Dikinis išpildė meninę dalį.

• Lietuvių Televizijos valdyba susirūpino plačiau organizuoti talentų pasirodymus. Vos tik savaitei praėjus po paskelbimo, kad organizuojama tautinių šokių grupė, tuoj atsirado virš 20 jaunuolių. Grupę globos ir mokinys p. Gramontienė. Taip pat organizuojamas akordionistų orkestras. LTV rengia šio gežužės mėn. 3 dieną iškilmingai atžymėti 4 metų sukaktį su bankietu. Chicago lietuviai labai stengiasi išlaikyti LTV programą.

• Lietuvos Dukteris draugijai šiais metais vadovaus Emilija Kielienė. E. Kielienė yra atvykusi iš Lietuvos pas savo šeimą ir dabar uoliai dirba šalpos darbe. Ši draugija veikia tik Chicago ribose, šalia Balfo. Tvarkosi savarankiškai, daug padeda tautiečiams nelaimėje papuolusiems jau 10 metų.

• Marquette Park Lietuvių Namų Savininkų draugijoj 10 metų išbuvo jos pirmininku p. J. Skeivys. Šiais metais yra išrinktas veiklus prekybininkas p. J. Bacevičius ir kiti valdybos nariai. Dabar kasoje yra 8 000 dol.

TVARDOVSKIO LAIŠKAS

Šiuo dienu įvykiai Rusijos literatūros istorijoje įamžins dar vieną tvirtesnių įsitikinimų žmogų. Tas žmogus yra Aleksandras Tvardovskis. Kaip žinoma, Tvardovskis atsidavė "Novy Mir" redaktoriaus pareigų už "pašalimą" jo keturiu svarbiausiu bendradarbiu. Maskvos konservatorių užkulisuose vyksta įvairūs bandymai Tvardovskio susigrąžinti ir bandoma jam ir vėsim pasauliui įrodinėti, jog ne dėl cenzūros buvo susipykta. Prieš porą savaitių Kopenhagoje, Maskvos žurnalo "Literaturnaja Gazeta" redaktoriaus specialiai pangię, jog Tvardovskis niekad nėra teigiamai atsilieps apie Aleksander Solženicyn kūrybą. Kaipgi iš tikrųjų yra? Ar tai yra tikrai tik menki nesupratimai? Ir ar tiesa, kad Tvardovskis niekad negerbė Solženicyno kūrybinio talento? Atsakymus skaitytojui susiras paties Tvardovskio laiške, pasiųstam Konstantin A. Fedin, SSSR rasytojų profsąjungos sekretoriui. Yra rimtu duomenų, jog šis laiškas cirkuliavo Sovietijos požemyje. Mes paduodame tik labai sutrumpintą jo versiją ir be komentarų.

BRANGUS K. A. F.,

Tai nėra koks nors oficialus raportas SSSR rašytojų unijos pirmajam sekretoriui, nors aš ir geisčiau atskirti savo pagarbą rašytojui Fedin nuo jo pareigų ir titulų. Aš bandysiu, be visų formalumų, šnekučiuotis su tavimi tiesioginiai, lyg tai akis į akį, taip kaip mes kalbėdavomės tavo vasarvietėje ar kur kitur. Aš pradėsiu nuo pagrindinio reikalo: ką mes turime mintyje, kai mes paliečiame tą, dar vis neišspręstą, Solženicyno klausimą, kuris išsiskleidžia daug interpretacijų ir reinterpretacijų literatūrinuose sluogsnuose ir už jų, interpretacijų, kurios, galima sakyti, nebūtinai palankios rašytojų unijos vadovybei.

Retas bandys užginčyti faktą, kad Solženicyno asmuo buvo išskirtinis nuo bendro literatūro vidurkio, ir kad jis buvo vienu labai šiltai priimamas, kitų žiauriai neapkenčiamas. Šiuo metu nesileiskime į sprendimus, kuri pusė vyravo, bet tik paprastai sutikime su faktiškąja rašytojo

Draugijoj gi yra 400 narių, bet tikimasi, kad narių skaičius padidės. Ši draugija yra labai veikli savo Chicago lietuvių kolonijoj, nes jai gresia įvairūs pavojai, todėl žmonės suskato veikti ir ginti savo teises bei ramybę.

• Ateitininkai Chicagoje turi savo organizacijas. Korp. Šatrijai vadovauja J. Bradūnas, globėjas Jonas Šoliūnas. Ateitininkų jaunime yra ir plunksnos valdytojų, kurie rašo "Ateities" žurnale, "Draugo" skyriuje ir kitur. Paminėti: Al. Pakalniškis, D. Matulionytė, A. Zailskaitė, D. Gaidžiūnaitė ir eilė visų kitų. Tektu jiems paskelbti žurnalistikos konkursą, tuo gal jaunimą sudomintume dar labiau savąja spauda.

• Kovo mėn. 11 d., nuo širdies smūgio mirė Magdalena Gintnerienė, kilusi iš Sintautų, mūsų žurnalistų skyriaus Antano Gintnerio žmona. Giliausia užuojauta Antanui ir artimiesiems.

• Lietuvių Scenos Darbuotojų draugija ruošiasi nuvežti į New Yorką ir Bostoną A. Rūko veiklą "Bumbulį ir Dundulį".

• Chicagoje James Lawrence rašo amerikiečių spaudoj, kad yra toks labai niekšingas ir nuodijantis žmones "DP" Joseph Dylis. Mėras Daley jau 4 kartus pataręs jį areštuoti ir padėti į kalėjimą, bet nežiūrint to jis vis laisvas ir miesto centre pardavinėjas antinegriską ir antisemitiską literatūrą. Jei Amerikos valdžia leidžia tą literatūrą išleisti, tai jis ir platinas; kodėl nesustabdo leidėjų? • "Laiškai Lietuviams" žurna-

las skelbia dviejų rašinių konkursą; suaugusiems "Kurio ke- liu pasukti į kūrybingą ir vie- ningą darbą", o jaunimui tema: "Jaunimas dabarty ir ateity". Straipsniai turi būti neilgesni už 3 tūks. žodžių. Bus premi- juoti. "LL" redaguoja kun. J. Vaišnys. Žurnalas labai įdomus

• Sol. St. Baras jau sugrįžo iš Australijos gastrolių. Gauta ži- nių, jog jis ten susirgo ir nega- lėjo kai kur koncertuoti. Bet pirmieji koncertai pasisekė la- bai gerai.

• Chicago lietuviai pirmieji iškėlė reikalą pastatyti Pran- cūzijoje min. Turauskui pamink- lą. Lėšų telkimo darbą atliks Razgaitis, Laniauskas ir K. Su- šinskas. Taip pat ir min. Balu- čiai Chicago lietuviai išjudino lėšų pagelbą. Ospecialus komi- tetas renka dr. P. Grigaičio pa- minklui lėšas.

• Chicagoje mes turime žymų kompozitorių kun. Bruno Mar- kaitį, kuris kovo mėn. 22 d. išei- na į amerikiečių visuomenę su nauju kūrinio "100 saulių" ora- torija, parašyta Lojolos un- to 100 metų sukakčiai. Joje daly- vauja ir mūsų žymūs solistai. Dalis kūrinio jau perduota per TV stotis.

• "Nepriklausomą Lietuvą" Chicagoje gauname labai pavė- luotai, sakysim, kovo mėn. 4 d. laida pasiekė kovo 11 d. "Tėv. Žiburiai" ateina dažnai po dvie- jų dienų. Nors čia Chicagoj ir savos spaudos pilna, tačiau daug lietuvių domisi Kanados spau- da, kultūrinį gyvenimą, jų var- gais ir nelaimėmis.

Bal. Brazdžionis

asmens savybe. Nereikia iš- vardinti visų, daugiau ar ma- žiau žinomų, rašytojų, čia ir užsienyje, kurie šiltai ir en- tuziastingai pasitiko pirmąją šio naujo rašytojo knygą. Aš paminėsiu tik dvi pavardes: tavąją, K. A. Fedin, ir M. A. Solokhov.

Tavoteigiama, to nežinomo autorius rankraščio įvertinimas, kaip tik ir prisidėjo prie jo tolimosio likimo, ypač ke- liant klausimą, dėl jo atspaus- dinimo. Ir savo laiške pirma- jam tų laikų partijos sekreto- riui, Kruščevui, aš ypatingai ir rėmiaus tavąja nuomone. Teisybė, buvo ir skirtingų nuomonių, Solženicynui pasi- rodžius spaudoje. Kai kurie rašytojai sakė, kad "po trijų, penkių mėnesių ši maža kny- gelė bus užmiršta". Tačiau taip nebuvo. Per trumpą laiką "ši trumpa apysaka" jos auto- riui atnešė nepaprastą ir nuo- lat augantį populiarumą tiek namie tiek ir užsienyje. Ne- žiūrint ar mums patinka tai, ar ne, toji knyga tapo pasauli- negarsenybe. Aš esu pasiruo- šęs teigti, jog žymiausi nau-

jas skelbia dviejų rašinių kon- kursą; suaugusiems "Kurio ke- liu pasukti į kūrybingą ir vie- ningą darbą", o jaunimui tema: "Jaunimas dabarty ir ateity". Straipsniai turi būti neilgesni už 3 tūks. žodžių. Bus premi- juoti. "LL" redaguoja kun. J. Vaišnys. Žurnalas labai įdomus

• Sol. St. Baras jau sugrįžo iš Australijos gastrolių. Gauta ži- nių, jog jis ten susirgo ir nega- lėjo kai kur koncertuoti. Bet pirmieji koncertai pasisekė la- bai gerai.

• Chicago lietuviai pirmieji iškėlė reikalą pastatyti Pran- cūzijoje min. Turauskui pamink- lą. Lėšų telkimo darbą atliks Razgaitis, Laniauskas ir K. Su- šinskas. Taip pat ir min. Balu- čiai Chicago lietuviai išjudino lėšų pagelbą. Ospecialus komi- tetas renka dr. P. Grigaičio pa- minklui lėšas.

• Chicagoje mes turime žymų kompozitorių kun. Bruno Mar- kaitį, kuris kovo mėn. 22 d. išei- na į amerikiečių visuomenę su nauju kūrinio "100 saulių" ora- torija, parašyta Lojolos un- to 100 metų sukakčiai. Joje daly- vauja ir mūsų žymūs solistai. Dalis kūrinio jau perduota per TV stotis.

• "Nepriklausomą Lietuvą" Chicagoje gauname labai pavė- luotai, sakysim, kovo mėn. 4 d. laida pasiekė kovo 11 d. "Tėv. Žiburiai" ateina dažnai po dvie- jų dienų. Nors čia Chicagoj ir savos spaudos pilna, tačiau daug lietuvių domisi Kanados spau- da, kultūrinį gyvenimą, jų var- gais ir nelaimėmis.

Bal. Brazdžionis

jausieji ideologiniai-literatū- riniai kūriniai atsirado tik dėka tos Solženicyno prozos. Taigi svarbiausia ir neatidė- liotina dabar yra suprasti, jog Solženicyno atvejis liečia mus visus, o ne tik jį asmeniškai. Tik dėl įvairių aplinkybių jis yra atsidūręs kryžkelėj tarp dviejų priešingų socialinės sąžinės polinkių susikirtusių mūsų literatūroje: vienos, ku- ri stengiasi grįžti atgal ir antros, besiveržiančios į priekį pirmyn pagal istorinės pažan- gos nesugražintumą. Tau vi- sa tai puikiai žinoma, nes aš tą patį jau sakiau ir sekreto- riariate /ten tai yra užrašyta- užprotokoluota/ ir vėliau kar- tojau centriniame komitete, tau ten esant. Ir aš, aštriau už jį, tuomet pareiškiau ką aš galvoju apie cenzūrą arba as- meniską Solženicyno likimą. Atrodo, jog ir rašytojas Sol- ženicynas gindamas save buvo pasirėmęs, bent kuriuo metu, viešai pasisakyti rašytojų unijos nariams, tiesioginiai ar net ir per spaudą. Iš kitos pu- sės, rašytojų unija, su visais

savo pasmerkimais ir atme- timais, to padaryti nepajėgia, kadangi ji puikiai žino, jog ne- gali pasikliauti nei skaitytojų nei rašytojų parama. Taip ar- ne, K. A. ? Taip, ir tai yra žiauriausia. Pats sakai, kad Solženicynas turi pirmiausia atsaukti tą Vakaruose kilusį antisovietinį šmeižtą, kuris ten per radiją ir spaudą pa- plito po to tariamojo jo "laiš- ko". Kitaip pats nespausdinsi jo knygos. Baisu ir pagaltoti, jog to viso "Solženicyno komplekso" sprendimas pri- klauso tik nuo to vienišo "slapto popieriuko". Štai iki kokio lygio mes nusmukome: popieriaus gabalėlis - vieno ar dviejų lapų - mums, rašy- tojams yra svarbiau už 600 puslapių novelės, paruoštos spaudai išleidimą. Novelės, kuri vertinant pagal daugu- mos, rankraščių skaičių, nuomone, yra šiandieninės mūsų literatūros turtas ir pa- sididžiavimas. Ir tas, "popie- riukas" yra svarbesnis net už paties rašytojo likimą, už ta- lentą, kurio nei aršiausieji jo priešai jam užginčyti nebando. Apie Solženicyno "Cancer Ward" /Vėžio palata/ aš pa- kartosiu, ką esu skaitęs senoje bet protingoje knygoje: "Jei knyga paveikia širdį, sukel- dama drąsos ir kilnumo jaus- mų, tai jai daugiau įrodymų nereikia - ji yra puiki ir pa- rašyta tikro meistro".

Viskas priklauso nuo tavęs K. A. - tavęs vienintelio, nes sekretariatas tave palaikytų, kad ir su rezervais, jei tu pa- sisakytum už atspausdinimą. Ką aš daugiau galiu padaryti? Toks buvo tavo atsakymas, kai aš vėl kreipiausi į tave dėl tos neteisybės ir neįmanomų reikalavimų statymo pačiam Solženicynui. Taip atsitiko paskutiniajame susirinkime,

Taupyk ir skolinkis

MOKA
5½% už depositus
6% už sėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¼% už 2 m. term. dep.

IMA
8% už mortgicijus
8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAU- SIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą -- 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBE apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju ap- draustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai -- 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

JUBILEJINĖ PARODA

Šiais metais sukanke 50 metų nuo Lietuvos Steigiamo- jo Seimo atidarymo /1920 m./ Šis įvykis tuo laiku buvo atžy- mėtas išleidžiant vienuolikos ženklų seriją.

Toronto filatelistų ir nu- mizmatikų draugija pasiryžo šią sukaktį paminėti filatelis- tine ir numizmatine paroda, kuri įvyks š. m. balandžio 12 d. Prisikėlimo parap. parodų sa- lėje /1011 College str. / Lan- kymo valandos nuo 9 val. iki 6 val. p. p. Parodų tikslui draugija išgijo 50 naujų rė- mų /A. Dilkauskas darbas/, ku- riuose bus išstatyta labai ver- tingos filatelinės, numizmati- nės ir dokumentarinės me- džiagos, liečiančios Lietuvą, o taip pat žymesnius paskuti- niųjų metų įvykius, kaip pa- nusileidimas į mėnulį /Apollo II/, olimpiados ir pan. Šią pa-

Vienintelė, Kanados valdžioje re- gistruota lietuviška natūralaus gydy- mo sveikatos klinika. Mediciniškas ir pooperacinis gydymas. Psicholo- ginė terapija. Masažai. Elektromi- krai, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fizyliniai gydymai judesiais, - hidro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.P.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

savo pasmerkimais ir atme- timais, to padaryti nepajėgia, kadangi ji puikiai žino, jog ne- gali pasikliauti nei skaitytojų nei rašytojų parama. Taip ar- ne, K. A. ? Taip, ir tai yra žiauriausia. Pats sakai, kad Solženicynas turi pirmiausia atsaukti tą Vakaruose kilusį antisovietinį šmeižtą, kuris ten per radiją ir spaudą pa- plito po to tariamojo jo "laiš- ko". Kitaip pats nespausdinsi jo knygos. Baisu ir pagaltoti, jog to viso "Solženicyno komplekso" sprendimas pri- klauso tik nuo to vienišo "slapto popieriuko". Štai iki kokio lygio mes nusmukome: popieriaus gabalėlis - vieno ar dviejų lapų - mums, rašy- tojams yra svarbiau už 600 puslapių novelės, paruoštos spaudai išleidimą. Novelės, kuri vertinant pagal daugu- mos, rankraščių skaičių, nuomone, yra šiandieninės mūsų literatūros turtas ir pa- sididžiavimas. Ir tas, "popie- riukas" yra svarbesnis net už paties rašytojo likimą, už ta- lentą, kurio nei aršiausieji jo priešai jam užginčyti nebando. Apie Solženicyno "Cancer Ward" /Vėžio palata/ aš pa- kartosiu, ką esu skaitęs senoje bet protingoje knygoje: "Jei knyga paveikia širdį, sukel- dama drąsos ir kilnumo jaus- mų, tai jai daugiau įrodymų nereikia - ji yra puiki ir pa- rašyta tikro meistro".

Viskas priklauso nuo tavęs K. A. - tavęs vienintelio, nes sekretariatas tave palaikytų, kad ir su rezervais, jei tu pa- sisakytum už atspausdinimą. Ką aš daugiau galiu padaryti? Toks buvo tavo atsakymas, kai aš vėl kreipiausi į tave dėl tos neteisybės ir neįmanomų reikalavimų statymo pačiam Solženicynui. Taip atsitiko paskutiniajame susirinkime,

"Šatrijos" tauto jaunųjų skautų "Tulpės" draugovės sesės su savo vadovėmis S. Kazilevičiute, R. Sapočkinaite ir B. Abramaitiene prie savo malūno, kuris lai- mėjo II premiją Kaziuko mugėje. Nuotrauka S. Dabkaus.

rodą aplankyti yra kviečiami netik lietuviai, bet ir svetim- taučiai. Sekantį sekmadienį, balandžio 19 d., paroda bus perkelta į Hamiltoną /58 Dun- durns st. N. /

Steigiamojo Seimo sukak- čiai atžymėti draugija dar iš- leido jubiliejinus dviejų spal- vų vokus /V. Pačkausko pie- šinys/. Visi kviečiami juos plačiai panaudoti savo kores- pondencijai ir tuo garsinti Lietuvos vardą. Vieno voko kaina 10 ¢. Jų galima užsis- akyti šiuo adresu:

Rav. B. Jurksas, P. O. Box 127 Toronto 19, Ont.

kuriame mes kartu sėdėjome. Aš neatmenu ką aš tuomet pa- saktiau, bet aš prisimenu tavo žodžius, ir prisimenu, kaip pats buvai pasimetęs ir nepa- tentintas savimi ir visais. Tik vienas dalykas beliko: elkis pagal savo sąžinę ir išmintį. Tarp mūsų kalbant, tu ir aš žinome, kad pasaulio istorija nežino nei vieno atvejo, kur talento persekiojimas ir pul- dinėjimas, nežiūrint iš kur jis pasireiškė, net ir iš pačių talentingųjų, nebuvo karūno- jamas pasisekimu. O mūsų atvejuje, ilgainiui, būtų geriau padaryti klaidą atspausdinant, negu vengti klaidų /jei jų iš vis galima išvengti! / tą no- velę uždraudžiant. Aš tave pa- žįstu jau geroką trejetą de- sėtkų metų. Daug apie tave girdėjau ir iš S. Y. A. Maršak, kuris jau yra miręs, ir iš ki- tų, kurie tave pažinojo Lenin- grade, kad Fedin yra garbin- gas žmogus, galįs bet kuriuo metu užstoti tiesą ir pagelbė- ti draugui.

Bet dabar aš esu verčiamas pačiam sakyti ir žiauresnius žodžius. Jie gali tave ir už- gauti, nors aš tau tuo "reika- lu" panašiai šnekėjau mūsų paskutiniame susirinkime. Pats žinai, kad šunes kurie loja - nekanda. Aš esu stačio- kas ir nesusivaldydamas ne- retai prisidarau bėdos. Bet aš nepajėgiu kirsti apskaičiuotų smūgių: todėl ir intrygos bei samokslai, kurie mūsų rašy- tojų tarpe dabar vadinami "politikavimu", "taktika" ir t. t., yra visai svetimi dalykai mano prigimčiai. Mano kar- štos replikos tavo adresu /pas- tariajame susirinkime/ buvo išvada to įsikraščiojimo dėl tavo tokio, man nesuprantamo, išsireiškimo Solženicyno ad- resu. Negalima tokiais žo- džiais kalbėti apie žmogų ir

TORONTO LIETUVIŲ AKADEMIKŲ DRAUGIJA

rengia š. m. balandžio mėn. 18 d. (še- štadienį) 7.30 val. vakare, Lietuvių Vaiku- Namuose, 57 Sylvan Ave. SIMPOZIUMA vardu "Karo ir Taikos Kryžkelėje".

Moderoja: dr. Ant. Musteikis, D' You- ville College, Buffalo, N.Y. Mokslinius pranešimus skaitys: Vincas Trumpa, istori- kas iš Washington, D.C. "TIESOS SA- MONĖ KRASTE IR EGZILEJE". Kun. Ant. Paškus, psichologas, Gannon College, Erie, Pa. "LAISVĖS SAMONĖ KRASTE IR EGZILEJE". Dr. J. Slavenas, istori- kas, State University College, Buffalo, NY. "NEPRIKLAUSOMYBĖS DILEMA".

Draugijos Valdyba maloniai kviečia tau- tiečius atsilankyti į šitą aktualius klausimus nagrinėjantį simpoziumą. V. ba.

rašytoją, kuris tiek užmokėjo už kiekvieną savo puslapį, kiekvieną savo eilutę, kaip nei vienas iš mūsų, kurie jį dabar teisiame ir deramės kaip su juo pasielgti. Jis patyrė sun- kiausius žmogiškosios sielos bandymus - karą, kalėjimą ir mirtiną ligą. Ir dabar, po tokio sėkmingo įžengimo li- teratūrinį pasaulį, gal būtų vėl teismas /įskaitant net nete- ratūrinę intervenciją/, slap- tas politinis literatūros os- traciizmas, tiesioginis šmeiž- tas, drauda net paminėti jo vardą spaudoje ir t. t.

Trečią dieną berašant šį laišką man paskambino išval- džios spausdinių įstaigos. Balsas kalbėjo: "Jūsų straips- nyje apie Maršak, kuris turi būti spausdinamas penktame jūsų užbaigtų darbų tome, yra minima Solženicyno pavar- dė... Mes turime instrukci- jas..."

Suprantama aš atsisklau išbraukti Solženicyno pavar- dę, nors tai grėstų ir penkto tomo neišleidimu, bet tai nėra nuostaba, kad tokie dalykai gali atsitikti?

Aš baigiu savo laišką, kaip jau ir minėjau, be ypatingų vilčių. Gal būtų dalis to ką aš sakiau nėra teisybė, bet vie- nok ne viskas yra lengvai už- ginčytina. Bet aš turėjau ra- šyti - vien pareigos ir sąži- nės verčiamas.

Aš nesitikiu atsakymo, nes žinau, kad pats turi mažai lai- ko, o ir atsakymas manęs ne- domina - atsakymas turėtų būti sprendimas, kurio "Sol- ženicyno byla" jau keli mėne- siai kaip laukia.

Mes turime tą reikalą už- baigti mėlės K. A. !

Su nepakitusia pagarba ir su geriausiais linkėjimais.

Tavo Tvardovskis (Laisvai vertė V. Ž.)

HAMILTON

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas žekių potarnavimas
Parduodame American Travelers žekius ir money orderus
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$1,850,000.00

MOKAME UŽ:	
Depozitus	5%
Šarus	6 1/2 %
Už vienu metų indėlius	8%
SKOLINAMĖ:	
Asmeninės paskolas iš	10%
Nekiln. turto paskolas iš	9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

SLA 72 KUOPOS VEIKLA

Š. m. kovo 15 d. SLA 72 k. susirinkimas įvykęs Johanos ir Juozo Kažemėkų patalpose, praėjo labai nuotaikingai. Renkant SLA Centro Vykdamos Tarybą balsavimai vyko labai draugiškoje nuotaikoje. Apie senuosius Vykdamosios Tarybos asmenis, taip pat ir naujai kandidatuojančius buvo atsilipta labai palankiai. Visi dalyvavę susirinkime balsavo.

Delegatų į SLA 56-tą seimą išrinko J. Šarapnicką.

Susirinkime buvo nutarta, ruošiant tradicinę SLA gegužinę, praveisti loteriją ir iš gauto pelno skirti Kanados lietuvių Fondui \$100.-

Susirinkime SLA veikėjas Ig. Varnas parėmė SLA loteriją, skirdamas \$15. Z. Pulianauskas ir St. Bakšys pažadėjo pasirūpinti, kad būtų gauta po vieną premiją iš verslininkų loterijų.

SLA 72 kuopos gegužinę nutarta ruošti ir šiais metais A. Padolskio sodyboje, Paris, Ont. Gegužinės data bus pranešta vėliau. Kuopos pirm. J. Šarapnickas baigus susirinkimo dienotvarkę, visiems susirinkime dalyvavusiems išreiškė padėką už nuoširdų svarstymą kuopos reikalų ir pakvietė visus prie kovos.

Ottawa, Ont.

HAMILTONO MOKSLEIVIŲ EKSKURSIJA

Dvidešimts vienas Hamiltono moksleivių atėitininkų vadovaujant pirmininkei Dainorai Juozapavičiūtei ir globėjui p. Pleiniui lankėsi Ottawoje.

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga įrodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado ne paprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per keletas minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams išvysdavome hemorojų susitraukimą.

Tačiau visų svarbiausia - rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadiną naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pini-gai bus gražinti jei nebūsite patenkinti.

1970

NAUJIENA METAMS!

Geriausia Dovana Lietuvon!

SPECIALŲS RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAI!

DIDŽIAUSIOS VERTĖS IR PIGIAUSIŲ KAINŲ!

Jūsų giminės gali viską patikrinti iš įvairių geros kokybės prekių, kurios parduodamos Vneshtorg'o svetimos valiutos krautuose. Par duodama su 50% nuolaide ar net mažesne. Reikalaukite nemokamo katalogo.

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street, New York, N.Y. 10010.

Primate taip pat automobilių ir butų užsakymus.

je tris dienas nuo kovo 21 iki 23 d. Ekskursijai buvo parodytas Valstybinis Meno Galerija, Valstybinio Teatro Rūmai, pinigų kalimo įmonė, Mokslo ir Technologijos muziejus ir Parlamento sesijos metu. Taip pat parodyta žymesnės Ottawos vietos ir miesto centras. Parlamente grupę priėmė senatorius P. Yuzik ir pasakė trumpą kalbą, taip pat sudarė grupei sąlygas pasinaudoti Parlamento užkandine.

Hamiltoniškųjų ir Ottawos jaunimo pobūvis įvyko šeštadienį pas p.p. Danius, o šeštadienį vakare svečius priėmė p.p. Ramūnai. Ekskursija rūpinosi Ottawos moksleiviai, p. Ramūnienė ir p.p. Daniai ir taip pat talkininkavo nakvynėmis ir transportu p.p. Jurkai, Mitalai, Kongeliai ir Priš-čepionkai.

Hamiltoniškiai buvo nusteberadę Ottawoje dar daug snie-

go, bet visa lankymosi programa praėjo sklandžiai ir gyvai, taip kad šaltokas oras buvo pamirštas.

BENDRUOMENĖS REKOLEKCIJOS

Rekolekcijas sekmadienį, kovo 22 d. pravedė kun. dr. P. Gaida pakviestas Ottawos Bendruomenės dvasios vado kun. dr. V. Skilandžiūno. Gausiai susirinkusių Ottawos lietuvių skaičių gerokai papildė Hamiltono moksleivių grupė, kuri kaip tik lankėsi Ottawoje. Kun. dr. P. Gaida šioms trumpoms rekolekcijoms pasakė įdomų ir prasmingą pamokslą.

Po pamaldų vyko bendri pusryčiai. Ponios sunešė vaises, o vaišių tvarkymu ir paruošimu šį kartą rūpinosi jauniosios šeimininkės Joana Paulionytė ir Irena Danytė padedamos ponių ir taip pat kitų jaunų talkininkų, nes tai kartu buvo ir moksleivių iš

MŪSU SPORTAS

1. ŠALFASS-gos Garbės Teismo praveistose korespondencinių būdu rinkimuose, naujai išrinkta ir kovo 15 d. Detrolte, Sąjungos metiniame suvaizdavime patvirtinta, centro valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: Sigitas Krašauskas - Pirmininkas, Aloyzas Kuolas - I-sis Vice-pirmininkas, Jonas Gustainis - II-sis Vice-pirmininkas, Jonas Danaitis - Generalinis Sekretorius, Jonas Uogintas - Iždininkas ir Protokolo Sekr., Algimantas Naušėdas - Narys Specialiems Reikalams, Antanas Supronas

- Narys.
2. Centro Valdyba stengsimės apjungti daugiau jaunimo, tęsime ir stiprinsime lietuviškąsias tradicijas per sporto organizaciją. Ieškosime taip pat plano glaudžiam bendradarbiavimui su Lietuvių Bendruomene ir kitomis visuomenės bei jaunimo organizacijomis.
3. Centro valdyba kreipiamės į sporto klubus, sportinės veiklos darbuotojus, rašančius sportinėmis temomis spaudoje ir visus, kurie domisi lietuvių sportine veikla. Šiaurės Amerikoje, prašydami glaudaus bendradarbiavimo.

Centro Valdyba
32 Pasadena Gardens,
Toronto 325, Ont. Canada
SUDBURY, ONT.

Š. m. balandžio mėn. 18 d. 7 val. vakaro Sudbury lietuvių žvejų-medžiotojų sporto klubas "Geležinis Vilkas" rengia iškilmingą vakarienę, kuri įvyks Slovakų salėje, 28 Alder St. Vakarieneje bus vainikuojami tie, kurie medžiotojų sumedžiojo ir žvejotojų sužvejojo per praėjusius 1969 metus. Bus įteiktos trofėjos laimingiausiems klubo nariams, o visi kiti gales išmėginti laimes čia pat loterijoje. Be to, Carling alaus bravoro atstovas parodys net keletą spalvotų filmų iš sporto veiklos. Veiks įvairūs bufetas ir juo pasinaudodami prie lietuviškos muzikos galės visi pasišokti. Įėjimas nemokamas nariams, o visi kiti bus įleidžiami tik su vienu ir puse dolerio. Tad visi sudburičiai ir apylinkės lietuviai iki pasimatymo salėje.

— Audrius Šileika savo bendrovės vadovybės nuo sausio 15 d. paskirtas "Division Manager" ir perkeltas į Montrealį. Jis Toronto universitete baigė biochemiją bakalauro laipsniu 1967 m. ir įstojo dirbti "Ortho Pharmaceutical (Canada) Ltd" bendrovėje Kitchener Studijų metais Toronte A. Šileika buvo veiklus lietuvių bendruomenės narys, ypač studentų sąjungoje.

LILY HOSIERY MFG. CO.

NYLON HOSIERY, LINGERIE & MEN'S UNDERWEAR

- Nailoninis trikotažas, moteriška ir vyriška apatinė apranga.
- Savininkai iš Kauno ir laisvai kalba lietuviškai.

J. WISGARDISKY (WISE)

7080 HUTCHISON ST. MONTREAL, QUE.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street LaSalle, Que.

Ivairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

JOE'S BUTCHER & GROCERY

LAURINAITIS JUOZAS

TEL: 524-0209

1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUEBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriaus

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8771.

T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, QUE., CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių nedidelių, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms muitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiųstus nuolaida iki **50%**
- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuose Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

Lafleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštyboms, vestuvėms ir laidotuvėms.
- I tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.

SKAMBINKITE,

iš visų vietų LaSalleje.

TEL. 366-8300

-- visos 24 valandos.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

TEL. 769-2941.

239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.

Tel. 768-6679.

Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, kilimus, kopkas ir visą kitą namų apyvoką.

Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą moderniausia drabužių apsaugą (storage) ir greitą potarnavimą.

Savininkai: A. Keršys, P. Petrušis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION

BUILDING MATERIALS

7682 BLVD. CHAMPLAIN

coin Sième Ave., LaSalle

ĮVARI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai. Izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

KELEIVIS

536 Broadway,
So. Boston, Mass.
02127 USA.

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieną giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinę Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir patikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių pasakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moteriškų, Prenumerata tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėsieninis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.

Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

BALTIJOS STOVYKLAVIETĖS

Penkių Metų Sukakties

minejimas - balius ir fundatorių pagerbimas.

Programą išpildys Birutės Nagienės Toronto universiteto išraiškos šokio grupė, "Gintaro" ansamblis ir Montrealio Skautų - čių Tuntai.

*** **

ŠOKIAI, ORKESTRAS, BUFETAS.

Pradžią 7 val. vakaro

Įėjimas \$2.50, moksleiviams \$1.00

VISI I "BALTIJOS" BALIU

Tikrai neapsivilsite atsilankę. Įdomi programa, geras orkestras, o dar geresnis baliaus tikslas. "Baltija" senimo pinigais pastatyta, o jaunimas ja naudojasi. Tai pats geriausias dviejų generacijų bendradarbiavimas. Išleistas doleris "Baltijai" yra išleistas doleris mūsų lietuviško jaunimo atečiai. Dar didesnis dalykas yra jaunimo kūrybinių pastangų įvertinimas. Tikrai nesmagu būna atsilankiusiam senimui, kai gražią mūsų jaunųjų paruoštą programą stebi tik šimtinė dalyvių... Kas tam jaunimui padeda programas ruošti, tas gerai žino kaip blogai tatau atsiliepiu tolimesniems tos rūšies mūsų jaunųjų pastangoms.

"BALTIJOS" VAJUS vyksta toliau. Naujai gauta /skliausteliuose anksčiau gauta parama/:

Montrealio Lietuvių Kredito Unija "Litas" \$200/2, 650/, L. Gureckas \$50 /\$110/, Z. H. Lapinais \$50 /\$15/, ir J. O. Šablauskai \$15 /\$30/.

Viso lig šiol gauta \$1,200, užplanuota \$7,000, trūksta \$3,800.

Visiems paramą atsiuntusiems didelis dėkui!

Pr. R.

PARDUODAMA pusiau komercinė nuosavybė Beyries & 65th Ave LaSalle.

Name yra kirpykla, šukuotojos salionas ir gyvenamos patalpos. Centralinis apšildymas, karštas vanduo. Pajamos \$3900 metams. Kaina \$22,500. Mortgage - paskola \$13,500 po 7% iki 1983 metų.

Tel. 366-4788, po 5 val. vakaro.

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
IŠ EINAMŲJŲ SĄSKAITŲ
"LITE"

ČEKIAI VELTUI
"Litas" ne tik nieko neskaito už Tamstų išrašytus čekius iš einamųjų sąskaitų, bet dar už jas moka 5% palūkanų ir apmoketus čekius kas mėnesį grąžina paštu.

MOKĖKITE VISAS SAVO

SĄSKAITAS

"LITO" ČEKIAIS.

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,
(buvęs mokytojas)

turi daug prityrimo užpildyti visokius INCOME TAX blankus. Kreiptis asmeniškai arba skambinti tik šiomis dienomis ir valandomis:

Šeštadieniais nuo 1--5 v. PM
A. Matulio bute:
7686 Edward St., LaSalle.
Tel. 366-3805.

Sekmadieniais nuo 1--5 v. PM
Tony Laurinaitis Photo Studio,
1920 Frontenac St., Montreal.
Tel. 524-0209 arba 525-8971.

Taipgi jis užpildo visokius pensijų ir emigracijos blankus.

ŠAUKIAMAS NEPAVASTAS SUSIRINKIMAS

D.L.K. Vytauto klubas praėjusios savo susirinkimuose svarstė veiklos praplėtimą ir kaip ją įjungti į Montrealio lietuvišką visuomenę. Iki dabar buvusi veiklos struktūra jau neatitinka šiandieninei padėčiai ir norint išlaikyti klubas yra išgijęs pats paskutinis laikas, netik veikla tobulinti, bet išlikti į jaunesnę kartą ir joje ieškoti asmenų tolimesniam vadovavimui. Klubą Valdyba realizuodama šerinkimų susirinkimų nutarimus bei pasiūlymus nutarė šaukti Montrealio ir apylinkės visų lietuvių susirinkimą š.m. balandžio mėn. 19 d. (sekmadienį) 2 val. p.p. klubo patalpose.

Kviečiami visi lietuviai, be amžiaus ir lyties skirtumo šiame susirinkime dalyvauti. Atėikite su sumanymais ir pasiūlymais tolimesnei klubo veiklai, tikėdami, kad visų pastangomis viskas bus atitaisyta, jei dėl kokių netobulumų ir būtų buvę kas nors prarasta.

P.Pr.

MOTINŲ PAGERBIMAS

Iškilmingas Motinų pagerbimas įvyks gegužės mėn. 3 d. tuoj po 5 val. pamaldų Aušros Vartų parapijos salėje.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJA

Sekmadienį, balandžio mėn. 12 d., po 11 val. pamaldų įvyks religinis pokalbis - nurodymai apie keičiamų pamaldų naujanybes.

• Aušros Vartų parapijos choro oktetas rengia dainų vakarą balandžio 18 d. parapijos salėje, o balandžio 12 d. atlieka koncertą Bostone, "Laisvės Varpo" radijo valandėlės 15-kos metų sukakties proga.

• Velykų rytė ir atvelykio sekmadienį parapijos choras išpūdingai išpildė iš Handelio oratorijos - "Mesijas" Aleliuja ir iš Vivaldžio - "Glorie" ir kitas pritaikintas šventei giesmes.

• A.V. choro v.-jas sol. A. Keblys atostogaudamas Floridoje, Miami Lietuvių Piliečių klube davė koncertą, akomponavo Anita Karnavičiene.

• A.V. parapijos choro seniūnas ir choristai Elvyra ir Heroldas Celto riai susilaukė pirmagimės dukters.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Jau visai trumpas laikas beliko iki margučių vakarienes, kuri įvyks balandžio mėn. 11 d., parapijos salėje.

Ši vakariene yra paskutinis mūsų parapijos parengimas prieš vasaros pradžią, tad visi parapijiečiai kviečiami skaitlingai atsilankyti. Turėsime gerą šokių orkestrą, kuris šokių mėgėjus linksmins nuo 8 val. vak. iki 1 val. ryto. Beto bus gana graži ir vertinga įėjimo dovana /25 dol. vertės/.

Premijuosime pačius 3 gražiausius margučius, tad ateidami nepamirškite jų atnešti, kad laimėtumėte atatinamą dovaną.

Suvalkieti:

• Mire Jonas Simonavičius, kuris prieš kiek laiko sunegalavo širdimi ir ilgoką laiką gulėjo ligoninėje. Buvo besveikstas ir net pradėjęs dirbti, tad ir mirė bevaziuodamas į darbą ši pirmadienį.

LIETUVOS VALST. Op. sol. Elzbieta Kardelienė išleido plokštelę, kurioje įdainuota daug dainų ir arijų. Ji bus neužmirštamas prisiminimas mūsų solistes gausių koncertų Montrealyje ir visoje šiaurės Amerikoje. Plokštelėje yra taip pat retas "Traviatos" operos duetas su Kipru Petrausku, dainuotas dar Lietuvoje, mūsų operos žydėjimo laikais. Plokštelę galima įsigyti pas p. E. Kardelienę, 683 Beatty Ave., Verdun, P. Q. Canada ir Aušros Vartų Parapijos kioske. Kaina \$6.00 ir persiuntimui - \$1.25. (Toronto gaudama pas O. Indrelienę).

REIKALINGA MOTERIS

namu ruošai, kuri ten pat gali ir gyventi. Skambinti 739-5001 -- Mrs. Smith.

GERAS PIRKINYS

Parduodamas pigia kaina Poolroom - biliardas, pusė arba visas. Salygos tikrai labai geros! Skambinti 729-1761.

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namu 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KALIŲ SIUVĖJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

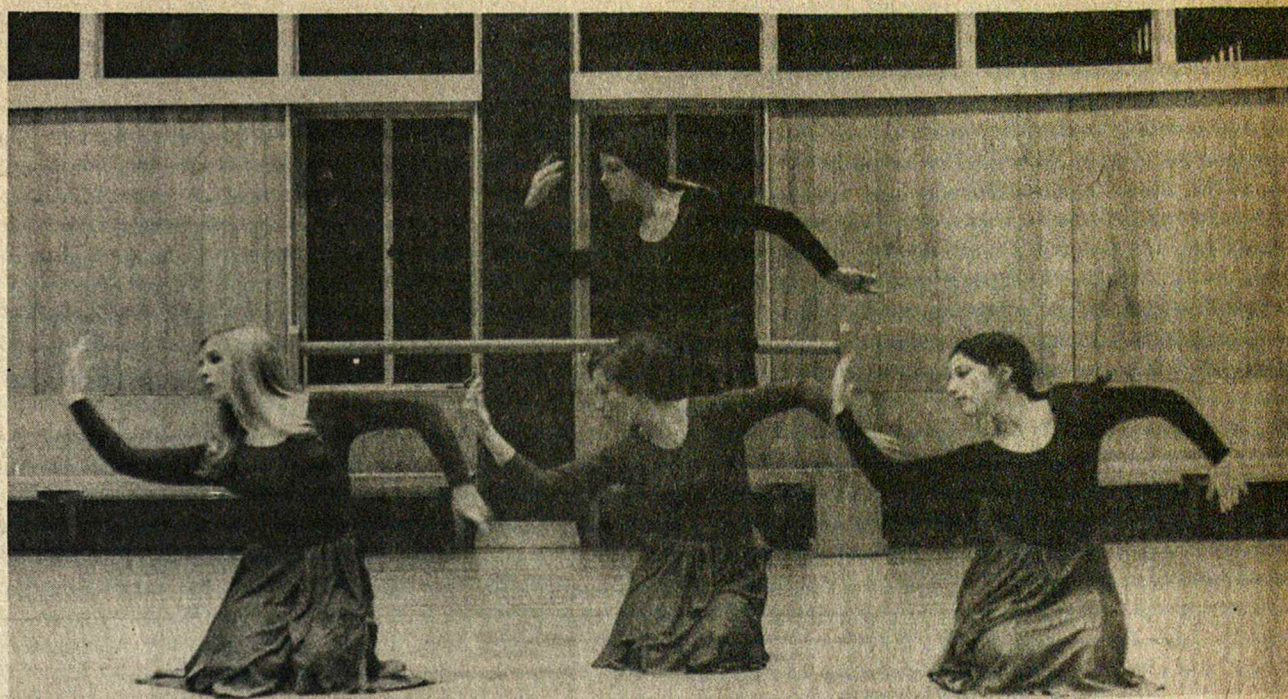
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)
Tel. 767-6183.

D E M E S I O ! D E M E S I O !

BALTIJOS VAKARO STAIGMENA --- TORONTO UNIV. STUDENTĖS ŠOKĖJOS

Š.m. balandžio mėn. 11 d. įvykstančiame Baltijos vakare dalį programos išpildys Birutės Vaitkūnaitės - Nagienės vadovaujamos Toronto universiteto modernaus šokio studentės šokėjos, palydimos senovinių lietuvių sutartinių, kurios dainuos Toronto "Birbynės" ansamblio dainininkės.

Nuotraukoje studentės repetuoja Baltijos vakarui

KAI MONTREALIS PABUNDA

Upeliai dar nebėga šaligatvių pakraščiais, ir pienės-tas linksmas, įžūlus ir vaikiškas augalas - dar nesirita Mont Royal pakalnė. Vaikai ir moterys dar klampuoja visokių spalvų botuose, ir vyrai pūkščia, kasdami sniegą nuo garažo durų. Montrealis pabunda?

Senai bara sniegą, dangų, ir tik vitrinose ir saulės spinduliuose atsakubas pavasario viltis..

Montrealio lietuviai - jaunimas valio! - balandžio mėnesį paskelbė pavasario mėnesių ir panūdo susirinkti, groti, šokti, dainuoti. Mūsų jaunimo oazė - "Baltija" jau švenčia 5 metus savo gyvavimo ir augimo! Graži sukaktis! Jai atžymėti jaunimas ruošia ypatingą vakarą šį šeštadienį mūsų kitoje oazėje - Aušros Vartų parapijos salėje.

Snieguotame šių metų balandįje matysime scenoje ko dar čia nesame matę - spalvotų skaidrių serijas iš pavasario ir vasaros nuotaikų. Vaikus, jaunimą ir suaugusius, miškus ir gėles, ežerus ir saulę. Degančius laužus, palapines!

Poezijos posmus, šokėjas su specialia programa, muzikaujai paruoštas šiam ypatingam vakarui! Ir bus tikras pavasario SESUČIŲ VESTUVĖS: Lasaliečių Elenos ir Jono Bitnerių dukters viena paskui kitą ištekėjo. Iš kairės: Arijana ir Brian Luckie (Royal Can. Inžinerijos rezervu uniformoje) ir Vilija ir Grand Wood.

alio lietuvius: pradėjęs viename šeštadienįje ir besitęsias kitame. Nes jaunimas užsidegęs, entuziastingas, o suaugę išdidūs jų pastangom ir sugėbėjimais ir visi-pasiilgę pavasario ir linksmy akių!!

Montrealis tikrai pabudo!

• Žiemavodami Floridoje susirgo Elena Adomonienė (Adams) ir Balys Papaurėlis.

• Sol. Gina Čapkauskienė kovo mėn. 22 d. koncertavo dienraščiui "Draugo" parengime, Chicagoje.

D E M E S I O !

Išnuomuojami kambariai Lac Silver St. Donat, P. Q. Asmeniui \$25.00 (be maisto). Galima naudotis virimo pečiūmi ir šaldytuvu. Maistas iš krautuvės (grocery) pristatomas 2 kartus savaitėje. Privaziavimui kelias asfaltuotas. Teirautis 365-8619.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemount Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario

PROVINCIJOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street

Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIAS S-tas 5.0%
ŠĖRUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIAS s-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%

Nemokamus gyvybės draudimus iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

ASMENINES iš 9%
ČEKIŲ KREDITO iš 9%
NEKILN. TURTO iš 9%
iskaitant gyvybės apdraudą iki \$10,000.

JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%).

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį. Vakaraus - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena-penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaraus - pirmadieniais trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d iki rugsėjo 5 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA 727-3120

6695 - 35th Avenue, Montreal, 409.

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

727-3120

Arvydas RUDZEVIČIUS, A.I.B.

271-5758

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

Keating FORD Sales Limited

TEL. 769-8831

4475 BANNANTYNE AVE.,
VERDUN, QUE.

USED CARS
1 year guarantee

Kreipkitės į
LEO GURECKAS
Sales Manager

Keating Ford Lietuvos atstovas
769-8831

Tel: namų 366-2548

